

ABONAMENTUL

un an . . . 94 Cor.
jum. an . . . 12 "
o lună . . . 9 "

Surul de Duminică
un an . . . 4 Cor.

Pentru România și
America . . . 10 Cor.

de zi pentru Ro-

ma și străinătate pe

an 40 franci.

TRIBUNA

REDACTIA
și ADMINISTRATIA :
Deák Ferenc-utca 20.

INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.

Manuscrise nu se ina-
poiază.

Telefon pentru oraș și
comitat 502.

La situație.

Sesiunea de toamnă a corpurilor legiu-
iare conform planului de acțiune al guver-
nului, precizat în preajma vacanțelor de
vacanță, era să înceapă către sfârșitul lunii
septembrie. Camera întrunită avea să aleagă
membrii delegațiunii ungare, să asculte
raportul financiar și apoi să se ajurneze
până după încheierea sesiunii delegaționale
în timpul ședințelor delegaționale comisia
financiară a camerei avea să pregătească
budgetul anului 1909, iar celelalte comisii
să discute propunerile de urgență ale mi-
nistrilor.

Reîntrunindu-se camera după ședințele
delegațiilor, urma ca ministrii să-și pre-
senteze proiectele anunțate în programul de
lucru. În întâiul loc proiectul budgetului
anului 1909. Discuția asupra lui să se încheie
în anul acesta, ca guvernul să nu fie ne-
putincios să ceară indemnizare, iar camera în
anul ce vine să-și poată concentra toate
puterile de muncă în vederea marilor pro-
bleme ce va avea să rezolve, dintre cari
cea mai de căpetenie — și care e hotărâ-
rea chiar pentru soarta țării, — reforma
fiscală.

Aceasta era perspectiva viitoarei sesiuni.
Consiliul de miniștri comun din zilele tre-
curte, însă, a răsturnat din temelii acest
plan de acțiune, deschizând o altă perspec-
tivă, de complicații politice incalculabile.
Consiliul a hotărât amânarea delegațiilor
pe o lună. Autograful de convocare se va
dona deci numai pe la mijlocul lunii Oc-

tomvrie și astfel ședințele delegațiilor se
vor extinde până spre sfârșitul lunii
Noemvrie. Timpul cât rămâne până la
sfârșitul anului e insuficient pentru discuția
bugetară, care, complicată și de un proiect
de indemnizare, va dăinui poate până în pri-
măvara viitoare.

Reformele electorale astfel vor ajunge în
discuție numai târziu în anul viitor, de-
cumva proiectul reformelor militare, care
până atunci poate deveni de-o actualitate
arzătoare pentru dinastie și pentru situația
monarhiei față cu viitoarea constelațiune a
chestiunilor externe, nu se va octroa în
sarcina corpurilor legiuitoare de azi, nere-
formate încă pe baza sufragiului universal.

Nu știm intrucât a uneltit și mâna de-o
infernală infamie a guvernului coaliționist la
urzirea noii perspective politice, dar după
cât se pot ochi de pe acum proiecțiunile
viitoarelor configurații parlamentare, ele vor
sluji fatal intențiunile lui criminale față de
sufragiul universal.

În virtutea pactului pe temeiul căruia gu-
vernul coaliționist a luat frânele, chestiunile
militare vor urma să fie rezolvite de parla-
mentul reformat pe baza sufragiului univer-
sal. Majestatea Sa împăratul, care a dovedit
întotdeauna în cursul îndelungei Sale stă-
pâniri o consecvență de fer în respectarea
obligamentelor politice ce a luat, ține ne-
clintit să nu să facă abatere dela pactul în-
cheiat.

Guvernul și partidele ungurești însă, de
teama ca nu cumva aspirațiile lor șoviniste
față de armată să fie primejduite de o con-

figurație de partide neamice, ce ar intra
în cameră în urma sufragiului universal, vo-
iesc menținerea situației actuale prin forțarea
și exploatarea chestiunilor ce neliniștesc pacea
monarhiei. Astfel se pare că guvernul un-
guresc a țesut în ascuns firele artificiale ale
unei închipuite propagande pansârbești în
părțile de Sud ale Monarhiei, mâna lui ne-
văzută atâta și jăratecul aspirațiilor de li-
bertate a popoarelor din provinciile ocupate,
și tot el proiectează pe zidurile Burgului din
Viena și spectrul primejdiei naționalităților
pentru consolidarea Ungariei. Și va forță
situația actuală mereu, în nădejdea unui
complicații, cari să silească coroana a adopta
abaterea dela pactul încheiat, ca chiar în de-
trimentul spiritului unitar ce stăpânește ar-
mata, să lase la discreția actualului parla-
ment rezolvirea chestiunilor militare, numai
ca armata să prezinte proporțiile și arma-
mentul pretins de exigențele monarhiei în
politica europeană. În complexul acestor
chestiuni de altă parte proiectele reformei
electorale să se facă uitate pentru vremuri
nedeterminate.

Referitor la amânarea delegațiilor au
apărut două comunicate semioficioase. În-
tâiul amintea ca motiv împrejurarea că die-
tele provinciale din Austria sunt convocate
pe acelaș termen și astfel o seamă dintre
delegațiunii austriaci vor fi reținuți. Un
motiv puțin serios, deoarece termenul con-
vocării dietelor provinciale era hotărât mai
din vreme ca termenul delegațiilor. Semi-
oficiosul s'a grăbit deci cu un al doilea mo-
tiv, invocând primejdia revoluției ce se pre-

FOIȚA ZIARULUI "TRIBUNA".

Edmondo Di Amicis.

I N I M A.

Fosta mea profesoară.

Joi, 27 Octombrie.

Fosta mea profesoară s'a ținut de vorbă și a
venit tocmăi când ne pregăteam, mama și eu
mine, să ieșim ca să ducem niște albituri unei
temei sârmane recomandată de *Gazzetta*. De un
an n'a mai venit pe la noi. Am primit o cu alai.
Dânsa este tot așa, mică, cu acelaș voal verde
în jurul pălăriei, îmbrăcată cam așa și piepte-
nată rău, dar puțin mai galbenă, mai fără față decât
anul trecut; cu câțiva peri albi și tușește, tușe-
ște mereu.

Mama i-a zis :

— Dar sănătatea, doamnă profesoară ? D ta nu
e caști.

— Eh, nu face nimic, — a răspuns cu surisul
său vesel și totdeauna melancolic.

— D-ta vorbești prea tare, a adăugat mama,
te ostenești prea mult cu copiii.

Așa este : mereu i-se aude glasul și-mi aduc
aminte că în școală vorbește mereu, vorbește
pentru că băieții să nu se gândească la altceva, și
nu stă niciodată jos.

Eram sigur că o să vie, pentru că nu-și uită
niciodată școlarii, le știe numele ani întregi și
ca mulți s'o vadă, dela Gimnasiu, de aceia cu
pantaloni lungi și cu ceasornic. Azi era foarte

ostenită pentru că fusese la muzeu cu școlarii săi,
cum făcea și anii trecuți, că în fiecare Joi după
prânz, ne ducea într'un muzeu și ne explica
toate celea. Biata profesoară, cum a slăbit.

Dar este tot vie și cu ce foc vorbește de
școala sa. A vrut să mai vadă odată patul în
care am zăcut bolnav acum doi ani, și în care
doarme acum frațele meu ; s'a uitat lung la el
și nu putea zice nici o vorbă. A plecat de vreme,
câci se ducea să vadă pe un băiat din școala sa,
fiul unui curelar, care este greu bolnav de po-
jar ; afară de asta avea o mulțime de caiete de
corectat, și pe inserat trebuia să se ducă la o
lecție privată de aritmetică, la o negustoreasă.

— Spune, Enrico, îmi zise plecând, mai tii la
mine, mă mai iubești, acum când te-ai făcut
mai mare și știi să deslegi singur problemele de
aritmetică ?

M'a sărutat din nou și din capul scării, mi-a
zis :

— Nu mă uită, Enrico.

Ah, scumpa mea profesoară niciodată, nici-
odată nu te voi uită. Chiar când m'oi face mare
îmi voi aduce aminte de tine și voi veni să te
văd, la școala ta ; și ori de câte ori voi trece
pe lângă o școală, mi-se va părea că aud glasul
tău, îmi voi aminti de cei doi ani petrecuți în
școala ta, unde am învățat atâtea lucruri, unde
te-am văzut de atâtea ori bolnavă și ostenită,
dar vecinic blândă și bună, desperată când unul
avea obiceiul să scrie cu degetele rău puse, tre-
murând când inspectorii ne ascultau, fericită
când știam, totdeauna bună și iubitoare ca o
mamă. Niciodată, niciodată nu te voi uită.

Intr'o mansardă

Vineri, 28 Octombrie.

Ieri seară cu mama și cu sora mea Silvia am
fost să ducem câteva rufe femeii celeia sărace,
recomandată de jurnal. Eu duceam pachetul, Sil-
via jurnalul cu inițialele numelui și adresa. Ne-am
suit până sub coperișul unei case nalte, într'o
sală lungă în care ierau multe uși. Mama bătu
la cea din urmă : ne deschise o femeie tânără
încă, dar slabă, slabă, și care mi-se păru că aș
fi mai văzut-o unde-va. Mama o întrebă :

— D ta ești ceia despre care scrie în jurnal ?

— Da, doamnă, eu sunt.

— Uite, ți-am adus niște albituri.

Atunci femeia începu să mulțumească și să
binecuvinteze, de nu mai isprăvea. Eu văzui într'un
colț al acelei odăi goale și întunecoase un
băiat înghinchiat înaintea unui scaun, cu spa-
tele întors spre noi și care mi-se păru că scrie :
ba scria într'adevăr, cu caietul pus pe scaun, cu
călimara pe pământ. Cum putea să scrie așa pe
întuneric ? Și de-odată recunoscu părul roșu și
haina lui Crossi, băiatul precupeței, acela cu o
mână moale. Atunci îi spusei la ureche mamei,
pe când femeia ducea albiturile.

— Taci din gură, îmi zise mama, poate că-i
este rușine să vadă că tu dai de pomână mamei
lui, să nu-l strigi.

Dar în minutul acela, Crossi se întoarse spre
noi ; eu rămăsei încurcat, neștiind ce să fac ; el
surise, și atunci mama mă împinse spre el, ca
să-l sărut. Eu îl îmbrățișai, el se sculă și mă
luă de mână.

gătește în Bosnia. Ministrul finanțelor comune, baronul de Burian, întors decurând din turneul său din Bosnia, va fi experiat că pretențiunile popoarelor de-acolo nu se mai pot satura cu promisiuni și cu reforme de-un constituționalism gradat; — curentul reformator ce străbate din împărăția turcească a înviorat și spiritele din Bosnia, trezind dorul libertăților constituționale depline. Guvernul comun plănuia însă și acum numai niște reforme administrative, după cum promisese în delegațiunile trecute. Mai sunt însă și alte motive, deși nedate în vi-leag.

Manevrările guvernului tradează o apropiată și rușinoasă criză financiară. Budgetul anual a sporit în cheltuieli cu oribila sumă de 113 milioane; pe anii viitor se intenționează o sporire de 50—60 milioane. Venitele visteriei însă scad. În orgoliul său patriotic fără frâu guvernul a risipit cu amândouă mâinile miliardele tescuite din șerpă-rul poporului. Noile impozite pe alcool au atins deja limita extremă, de unde începe ruina economică a țării. Ingeniositatea mar-elui financiar din fruntea guvernului a împins țara la margini de prăpastie, într-o vreme când referințele pietelor de bani europene nu îngăduie contractarea unui imprumut.

Dar e disgustătoare munca de-a răscoli dosarele activității guvernului, pline de murdăria sistemului în putrefacțiune. Atmosfera e îndeajuns plină de miazmele ce le exhală prin spărturile sale regimul medieval. Și tocmai situația mizerabilă în care e târâtă țara de acest sistem, să ne fie cel mai puternic stimulent spre organizarea luptei pentru sufragiu universal.

O luptă neîmpăcată, purtată de o tabără, care să unească toate popoarele țării, va avea să dovedească, că dintre toate chestiunile ce frământă pacea țării, de cea mai arzătoare necesitate e sufragiu universal, a cărui rezolvire e imperativul situației.

— O duc greu, doamnă, zise mama lui Crossi, singură cu băiatul acesta, căci bărbatul meu este de șase ani în America iar eu sunt bolnavă și nu pot să umblu cu zarzavaturile pe la mușterii, ca să câștig câțiva gologani. Nu mi-a mai rămas nici măcar o măsută, pentru bietul meu Luigino, ca să scrie. Când aveam masa ceia jos la poartă fiul meu scria acolo, acum ne-au luat-o. Nici lumină nu avem, ca să învețe fără să-și strice ochii, bietul băiat. Noroc că primăria îi dă cărți și caiete, că de unde nu, nu l-aș putea trimite la școală. Bietul Luigino, care învață așa de bine. Nenorocita de mine!

Mama îi dete tot ce avea în pungă, sărută pe băiat și când plecarăm, mai că nu plângea. Și ce dreptate a avut, când mi-a zis:

— Ai văzut pe băiaul cea cum se silește să învețe? Tu, căruia nu-ți lipsește nimic, și-se pare atât de greu să înveți! Ah! dragă Enrico, valorează mult mai mult ceace face el într-o zi, decât ceace faci tu într'un an! Uite, acestora ar trebui să le dea premiul întâi.

Școala.

Vineri, 28 Octomvrie.

Da, dragă Enrico, și-se pare atât de greu să înveți, cum zice mama ta; nu te vād că mergi

Un minister comun de marină. Ziarul „Giornaletto” din Pola semnaleză știrea răspândită în cercurile militare că secțiunea de marină va fi desfăcută de ministerul de război comun și se va organiza deosebit sub denumirea de ministerul marinei.

Adunarea de popor la Lepindea. *Duminecă 20 Sept. st. n. la orele 10 a. m. se va ține în comuna Lepindea (comitatul Târnava mică) o adunare de popor pentru votul universal. Convocarea adunării este iscălită de Dr. Al. Morar, avocat, Dr. Romulus Boilă și alți fruntași din acelea locuri.*

Urăm izbândă deplină harnicilor fruntași cari lucrează pentru trezirea și mobilizarea politică a poporului din acele locuri.

În jurul alegerii de patriarh sârbesc. Când datul guvernului episcopul Lucian Bogdanovici a declarat unui ziar st ungar cu privire la alegerea de patriarh, că situația e absolut nesigură și că până acuma nu vede nici o schimbare favorabilă pentru el.

Din Neoplanta se vestește că membrii partidului radical sârbesc țin dese conventicule. Din partea guvernului reprezentat prin prefectul Balla s'ar face încercări pentru a-i câștiga pe seama candidatului guvernamental Bogdanovici. Chiar și lașă Tomici ar fi lucrând în senzul acesta. Partea din urmă a acestei știri pare puțin probabilă, deoarece Tomici a declarat acum doi ani că nu mai vrea să ajungă în specia urechierilor...

În afacerea conspirației pansârbești au mai fost arestați Sâmbătă în cercurile Voinici și Vrginmost (Croatia) trei învățători, un preot sârbesc, un negustor și țăranul Gheorghe Iovanovici din Ovici la care s'a găsit o scrisoare a deputatului Pribicevici. De-așemenea au fost arestați la Semlin șase studenți.

Petițiuni colective pentru votul universal. Partidul socialist reorganizat de sub șefia deputatului Mezöfi răspunde prin toată țara mii de apeluri către țărani și muncitori invitându-i să trimeată deputațiuni către guvern și cameră cerând realizarea adevăratului vot universal

Până acuma s'au anunțat 33 de deputațiuni de acest fel, între ele una din Törökszentmiklós

la școală cu voie bună și rîzând, cum mi-ar plăcea mie. Gândește-te ce zi nefo ositoare ai petrece, dacă nu te-ai duce la școală! Astăzi, Enrico, toți, toți învață. Lucrătorii, după ce au muncit toată ziua seara se duc la școală; femeile, fetele din popor Dumineca, după ce au lucrat o săptămână întreagă, se duc la școală; soldați când se întorc oboșiți dela exercițiu iau cartea și caietele în mână; copiii orbi și muți învață, chiar și întemnițații învață să scrie și să citească. Gândește-te că dimineața, când ești din casă, în acel moment, în orașul acesta, alți treizeci de mii de copii se duc, ca și tine, să se închidă pentru trei ceasuri într-o odaie, ca să învețe. Dar nu numai atât! Gândește-te la miile de copii, ce cam la aceeași oră ca și tine, se duc la școală în toate țările; privește-i cu gândul, cum se duc, mereu, pe cărările satelor liniștite; pe stradele orașelor șgomotoase; pe malurile mărilor și lacurilor; cari pe un soare arzător, cari prin ceață; în bărci, în țările străbătute de canale; călări pe câmpiile întinse; în sănii pe zăpezi; pe văi și pe coline; prin păduri și peste părae; pe cărările pustii ale munților în sus; singuri, câte doi, mai mulți, în șiruri lungi, toți cu cărțile la subțioară, îmbrăcați într-o mie de feluri, vorbind o mie de limbi, dela cea din urmă școală din Rusia, aproape pierdută în zăpadă, până la ultima școală din Arabia umbrată de palmieri, milioane

compusă din 200 de inși și condusă de d-tul Mezöfi și de câți-va deputați dizidenți.

Reforma electorală și comitatele. Dința comitetului administrativ al comit. Ugocia prefectul Ugron a confirmat știrea ținută conferențe confidentiale între prefect și ministrul internelor asupra reformei elect. A desmîșit însă știrea că ministrul ar fi or-prefecților să ție consfătuiri cu fruntașii p-asupra reformei.

Desvălirea bustului lui V. A. Urech

Ieri Duminecă 31 August v. la orele 2 prânz s'a făcut la Predeal solemnitatea p-desvălirea monumentului ridicat în amintire V. A. Urechii.

Monumentul a fost așezat pe locul ceda administrația Domeniului Coroanei, din te rezervat pentru parc.

Socul monumentului este făcut din piatră are o înălțime de doi metri. Bustul lui Urech în mărime naturală, este turnat în bronz de sculptorul italian Hectore Cadornin, unul din adm-torii neuitatului dispărut.

Acest bust este de o perfecțiune și o asenare uluitoare.

Monumentul are următoarea inscripție:

Lui V. A. Urechii

Dascaul Românismului

Solemnitatea s'a început la orele 2 d. a. fața unui număr public. Serbarea a început prin sfîșirea apei de către P. C. Sa arhimandritul Dionisie Simionescu înconjurat de clerul năstirei Predeal și preot D. Atanasiu din Azuga. Frumosului și căldurosului discurs al P. C. Sa arhimandrit Dionisie i-a răspuns în numele comunității siliului comunal al comunei Predeal dl. I. G. Tombeș directorul fabricii de postav din Azuga în urmă dirigentele școlar din Predeal D. F. Ștefan peanu, arătând biografia și activitatea ce V. A. Urechii a avut pe toate terenurile.

Iată discursul rostit de părintele arhimandrit Dionisie Simionescu:

Domnilor.

Sunt acum doi ani, decând admiratori ai re-lui patriot V. A. Urechii, s'au hotărît a ridica

de copii, toți învățând într-o sută de chipuri ferite aceleas lucruri; închipuieste-ți acest cosal farnicar de copii a o sută de popoare. Această mișcare imensă din care tu faci parte, gândește-te: Dacă această mișcare ar înceta omenirea ar recădea în barbarie; această mișcare care este progresul, speranța, gloria lumii. Așa dar, curaj, mic soldat al mării armate. Cățile tale îți sunt armele, clasa ta îți este comunitatea, câmpul de război îți este lumea întreagă. Biruința este civilizația omenirii. Nu fii un soldat codaș, dragă Enrico!

Micul padovan.

(Povestire).

Sâmbătă 29 Octomvrie

Nu, nu voi fi un soldat codaș, ci m'as duce la bucuros la școală, dacă profesorul ne-ar face în fiecare zi, o povestire ca aceea de azi dimineață. Ne-a făgăduit însă, că în fiecare lună o să ne facă una, și va fi vorba totdeauna de lucruri adevărate, întâmplate unui băiat. Acesta de băiat se cheamă micul Padovan. Iată de ce este vorba.

Un vapor francez plecă din Barcelona, un alt din Spania, la Genova. Pe vapor erau francezi, italieni, spanioli, elvețieni. Între alții era și un băiat de unsprezece ani, rău îmbrăcat, care mergea singur la o parte ca un animal sălbatic, și

Cel dintei atelier de pietre monumentale aranjat cu putere electrică.

Gerstenbrein Tamás és T-sa — mester de monumente și pietre de electricitate.

Fabricație proprie din marmură, granit, soynit, labrador etc., din pietre de marmură în magazini se află în Kolozsvár, Ferenc József-ut 25. Căminul și magazinul central: **Kolozsvár, Dózsa-ut. nr. 21.** Telefon 663. Filiala: Nagyvárad, Nagyvárad, Déva și Bánpartak.

est monument în amintirea neuitatului dascăl al neamului pe care azi îl sărbătorim. La toate popoarele din lume, s'au păstrat și păstrează cu sfințenie amintirea celor aleși care nu mai sunt, mai cu seamă acelora care lucrat în viața lor pentru binele neamului, care a fi o pildă vie generațiilor care vin, pentru a arăta recunoștința către cei care s'au merit mai mult, li-se imemorează amintirea în ridicări de monumente, care fac parte vie istoria unui popor.

Cu cât întâlnește cine-va mai des astfel de monumente, cu atât poporul acela dă mai multă valoare de patriotism.

Dacă poporul roman este din ce în ce mai alt la iveală și în același timp mai mare în zilele sale, este că el a lăsat urme neperierabile pe unde a trecut, și istoria acestui popor, cea din monumentele lăuate pe urma lui o dovedește. Admiratorul Urechia, au gândit că putea în alt chip arăta recunoștința lor decât în acest modest monument. Este mic darul se face neuitatei lui memorii însă el va fi lăsat de toți iubitorii neamului, ca banii văzuți din sf. Evanghelie și va fi ca un inbold îndemnare și în același timp de încurajare pentru toți aceia care lucrează spre binele neamului.

Ori cât am fi de pesimiști, ori cât am fi de pasători pentru interesele mari ale patriei, recunoștința nu poate pieri din toate inimile lui popor, căci ar fi să desferăm dacă un monument ne-am gândi că totul au amorsit și au pierit ca simț național.

Numai atunci când bărbații acești mari numai sunt printre noi, numai atunci zic, ne dăm seama de marea pierdere, la golul ce îl lasă, numai atunci începem a pretui și vedea lipsa lor.

Cine nu a cunoscut pe V. A. Urechia? Nu este loc nu este țară unde se află românii, să nu' l fi cunoscut. El era apostolul românismului, glasul lui răsună în cele mai depărtate țări, răsună de protestare și de indignare și atunci când fii neamului erau prizonieri, și el apărea pretutindenea unde era vorba de apărarea celor asupriți.

D. Răspunde tot ce au făcut pentru neamul românesc, ar trebui volume întregi, a spune acuratețea lui ca dascăl, o cunoaște în deajuns toți țării lui, o cunoaște toată lumea.

Al deseri ca om politic, destul a spune că el propovăduie iubirea de neam, și muncă neobosită în această direcțiune.

Pe lângă patriotismul cel mai înflăcărat, Urechia era pătruns de adevărul, că naționalismul fără legea strămoșească nu poate fi în de-ajuns,

și la toți cu niște ochi sperioși. Și avea dreptate să se uite astfel. Acum doi ani, părinții lui, doi țărani din vecinătatea Padovei, îi vânduseră niște saltimbanei, cari după ce-l învățaseră să facă ca ei dându-i pumni, picioare și ținându-l nemăncat, l-au dus cu ei prin Franța și prin Spania, bătându-l mereu și nedându-i de mâncare. Ajuns la Barcelona, nemai putând răbdă bătăile și foamea, fugi dela călăii săi și ceru ajutor Consulului italian, care, făcându-i-se milă de el, îl imbarcă pe vaporul acela, dându-i o scrisoare către polițaiul din Genova, care trebuia să-l înapoieze părinților lui, părinților cari îl vânduseră ca pe un animal. Bietul băiat era adreptos și bolnav. Li dădură o cabină în clasa doua. Toți se uitau la el; câțiva îl întrebă de vorbă, dar el nu răspunde, atât de mult îl înăsprișeră și-l înrăiseră lipsurile și bătăile. Trei călători, tot întrebându-l mereu, izbutiră să-i deslege limba, și câteva vorbe schiloade, amestecate cu vorbe venețiene, spaniole și franceze, el își povesti pățania. Cei trei călători nu erau italieni, dar pricepură, și de milă și cum erau cam beuți, li dădură bani, făcându-l să vorbească, și cum în acel moment intrară în sală câteva doamne, toți trei, ca să se facă grozavi, li mai dădură bani, zicându-i: — Ține, na și acesta, și acestalalt, — și sună banii pe masă. Băiatul luă tainul, mulțumindu-le cu vocea pe jumătate, cu fața sa pomorită, dar cu o privire care pentru primadată era surzătoare și afectuoasă. Pe urmă se urcă în cabina sa, trase perdeaua, și se ghemui acolo. Cu banii aceia ar fi putut să mănânce mai bine pe vapor, după doi ani că nu gustase decât pâine; ar fi putut să-și cumpere o haină, când va de-

care să asigure trăinicia unui popor; și în direcțiunea sfinței noastre biserici lucra cu aceeași dragoste mare ca și pentru neam, știind că temelina unui popor se razemă pe iubirea de neam și de Dumnezeu.

Noi care l-am cunoscut personal nu ne putem sătura de cuvintele lui, de sfaturile lui.

Mulți l-au criticat pe vremuri cu asprime, dar cu nedreptate, mulți l-au hulit și i-au amărit zilele. Scăderi va fi avut și el ca ori și ce om, căci nimenea nu este scutit de greșeli decât singur Dumnezeu.

Dar criticile nedrepte și cuvintele aprinse de pasiune de mult au amorsit, și lumea începe a-și da seama tot mai mult de meritele lui, de opera lui ca apostol al românismului în lumea străină, de faptul că V. A. Urechia era o straje neadormită a intereselor naționale ale tuturor românilor.

Criticele sunt bune, mai bune însă sunt faptele mari și pozitive, pentru că acestea sunt nemuritoare și numai ele înalță o națiune la treapta vredniciei sale.

Desvâind acest monument aducem memoriei lui Urechia prin osul recunoștinței noastre de cetățeni și de români!

Incredințăm acest monument, administrațiunii comunale putând fi mândră că o comună rurală ca Predealul, are două monumente, unul istoric altul comemorativ, ceace dovedește că fruntașii localității acesteia sunt pătrunși de sentimentele cele mai nobile și în prima linie de patriotism.

Să-l păstrați. să-l îngrijiți căci ele vor fi pildă vie pentru generațiunile viitoare.

Din România.

M. Sa Regele a primit din partea A. Sale Ducelui Ioan Albert de Mecklenburg, regent al Ducatului de Brunswick, o scrisoare prin care l notifică încetarea din viață a A. S. duceseii Elisabete, principesa de Saxa Weimar-Eisenach, soția sa.

Aniversarea luării Griviței. Cu prilejul sărbătoarei naționale de a 31 aniversare dela luarea Griviței, s'a oficiat la Mitropolie un Te-Deum de către P. S. arhiepiscopul Nifon.

Au asistat dl Dim. Sturdza, președintele consiliului, dl comandor Grațoski, adjutant

barcă la Genova, după doi ani că nu umbra decât în adreptos; și ducându-i acasă la el, părinții l-ar fi primit mai bine decum l-ar fi primit dacă s'ar fi întors cu buzunarele goale. Pentru el, banii aceia erau o avere întregă. Ghemuit după perdeana cabinei băiatul se gândea la toate acestea, pe când cei trei călători stau de vorbă la masa cea mare din mijlocul sălii clasei a doua. Beau și vorbeau de călătoriile lor și de țările ce au văzut, și din vorbă în vorbă, începură să spuie despre Italia. Unul din ei începă să se vaite de hoteluri, altul de trenuri, și apoi toți trei aprinzându-se, începură să vorbească de rău de orice lucru. Unul ar fi vrut mai bine să călătorească în Japonia; altul zicea că în Italia nu se găsesc decât excoeci și briganzi; cel daltreilea zicea că funcționarii italieni nu știu să cetească.

— Un popor incult, repetă primul.

— Murdar, adăogă cel d'al doilea.

— Un neam de hoți, zise al treilea.

Dar nu isprăvi bine vorba: o ploaie de bani de aramă și de argint le căzu pe cap și pe spate, pe masă și pe scânduri cu un sgomot de iad. Toți trei se ridicară furioși, privind în sus, și atunci alți bani li izbi în față.

— Luați-vă banii voștri înapoi, zise cu dispreț băiatul, scoțând capul de sub perdeana cabinei; nu-mi trebuie banii celor ce-mi insultă țara!

Trad. de P. Robescu.

al M. S. Regelui, dl Emil Petrescu, prefectul poliției capitalei, dnii generali Coandă, Boteanu, Ionescu și Gheorghiu, precum și număroși ofițeri superiori din garnizoană.

O companie din regimentul 35 de infanterie cu muzică și drapel au dat onorurile.

Tot azi s'a oficiat la toate bisericile catedrale din țară câte un serviciu religios pentru odihna sufletelor eroilor căzuți în războiul pentru independență.

Aniversarea căderii Griviței a fost sărbătorită la toate regimentele din țară.

Dnul Dimitrie Sturdza la Sinaia. Dnul Dim. Sturdza, președintele consiliului de ministri, care se află în Capitală, va plecă la Sinaia.

Consiliul superior al agriculturii a fost convocat pentru Luni, 1 Septembrie spre a se ocupă cu revizuirea prețurilor pentru arezi și muncile agricole.

Dnul Haret la serbarea mănăstirii Probota. Cu trenul de Sâmbătă seara dnul Sp. Haret, ministrul cultelor și instrucțiunii publice, a plecat în Moldova, pentru a asista la solemnitatea dela mănăstirea Probota din jud. Neamțu.

Odată cu dnul ministru a mai plecat dnul D. A. Te doru, secretar general al ministerului instrucțiunii, P. Gâră viceanu, administratorul casei bisericilor și alți înalți funcționari ai ministerului cultelor.

Noul ministru al Turciei. Excelența Sa, Sefa-Bey, ministrul al Turciei la București, sosește azi dimineață cu expresul de 7,50. în Capitală.

O delegație de 8 Albanezi a fost aseară la Constanța întru întâmpinarea Ex. S., care a sosit cu vaporul dela Constantinopole.

Colonia albaneză din București, va face o grandi asă primire noului ministru turc, care, se știe că este de origină albanez.

Cultură și conferințe.

Privitor la hotărârea »Asociațiunii« de a se ține conferințe în diferitele centre românești ale Ungariei dl N. Iorga scrie următoarele în »Neamul Românesc«:

Nu e vorba de câte conferințe se vor ține și de câte locuri le vor avea, pentru că apoi să fie ceva de pus la raport, ci e vorba de ce conferințe se vor ține, de ce subiecte se vor trată și în ce spirit.

Fiindcă, uitați-vă, a fost o vreme la noi aici, în regat, când dela Dorohoiul dlui Burghel și al cutărui Smare, până la București dlui Tocilescu și al celei mai vechi și mai autentice Smare, se tot țineau conferințe, cât ție de lungă iarna, la toate Ateneele unde nu se coboră buna zeiță Minerva, zisă pe grecește Atena. Tineri, cari pentru a se însură bine, voliau să li-se cunoască valoarea intelectuală, bătrâni pedanți monomani, cocoane cari intraseră cu totul unde nu le fierbe oala, deși erau adesea bătute cu ulcica, minori erudiți, fenomene abă despachetate după sosirea din Paris și alții ca d-lor vorbeau despre ultima carte franceză sau despre ciudățeniile de felul anecdotelor cari fac să ridă când nu fac să doarmă. Și când ascultătorii obișnuiau să nu mai deschidă ochii, pentru a-i trezi se aducea din București un specialist în conferințe sau — că tot aceea e! — un om mare fie și zaharisit și bilbiit, un scriitor mare, fie și afori; cu bilbiiala, zahariseala și gesturile sale, lumea rămânea mulțumită.

Folos cultural, plan, stăruință, înțelegere a nevoilor publicului, concepție a datoriei față de un popor încă sălbatec — mai ales între cei ce se poară nemțește, — cine să-și bată capul cu asemenea lucruri!

Să nu cadă și ardelenii în aceste păcate! Până acuma o conferință era la ei un eveniment. Conferințiarul se pregătea ca pentru un »valoros op«

În mai multe volume și aveă emoția unei domnișoare care dă cel dinfăiu concert. Totul eră socotit, calculat, prevăzută. Vorbitorului îi trebuia pe urmă jumătate de an de odihnă.

Iar acum, potrivit cu hotărârea »Asociației«, ar defila sutele de persane, care sunt condamnate a ține conferințe miilor de persoane condamnate să le asculte.

Nu, dincoace și dincolo, fără îndoială că avem nevoie de conferințe. Fără pretenție de stil înflorit, de maiestate oratorică ori de spiit pipărat, fără amestec din partea bunilor bătrâni monomani și a cocoanelor care-și lasă bărbații și punci flămânzi ca să lumineze nația asupra feminismului în Iaponia. Conferințe-lectii, expuneri competente și populare, făcute de fiecare despre probleme nouă din știința sa, și unite între ele prin aceeași conștiință a intereselor și nevoilor neamului nostru.

Chestii mari se agită, interesele mari se dezbat, și noi, chiar cei mai cărturari, habar n'avem de ele, sau judecăm după ce spune Ilic la gazetă ori Octavian Pansophus, care știe toate, la cronica revistei sale. Un necompetent ne-ar putea lămuri, fie și într'un grai mai neajutat și cu un glas mai puțin armonios, — că doar nu suntem la teatru ori la operă! —, într'o cuvântare de un ceas. Ni-ar spune: în România, despre ale fraților noștri de aiurea — fiecare conferențiar în domeniul său, iar, dincolo de România, despre lucrurile din Regat. Astfel ar ști oricine la Brașov sau la Sibiu ce e cu legile cele nouă de aici, cu curentele politice vechi și nouă, cu bogățiile noastre, cu frumusețile naturii și artei la noi. Și am află aici ce e cu băncile din Ardeal și cu cele din Bucovina, ce e cu spiritul confesional și cu combaterea lui, ce e cu ideile politice ale persoanelor, care au ajuns a face politică acolo.

Broșuri populare, cărți ușoare și ieftine ar porni dela conferințe pentru a duce solie folositoare și celor mulți, cari n'au putut ascultă.

Iar pentru coordonare, pentru darea materialului, pentru sfătuiră, pentru inaugurarea mișcărilor și rânduiala cărților se înfățișează în chip firesc două societăți mari, care nu trebuie să fie nici Academii, nici Oculite politice, »Asociația« lor și »Liga« noastră, — căci »Societatea« bucovineană s'a prefăcut din oameni vorbitori și cugețatori în brute cărămizi mute, de când și a făcut palatul peste mormânt. N. Iorga.

I. P. S. D. D. Iosif Gheorghian, Mitropolit Primat al României și președinte al Sf. Sinod.

Înalt Prea Sfinția Sa D. D. Iosif Gheorghian, mitropolit al Ungro-Vlahiei, primat al României și președinte al sftului Sinod, intră în ziua de astăzi în al 80-lea an al vieții sale.

I. P. S. Sa s'a născut la 29 August în orașul Botoșani.

Primele studii le-a făcut la școala sftilor Treierarchi și la academia din Iași, și apoi fiind hirononit diacon la 10 Decembrie 1856 și le-a continuat la Paris, urmând cursurile la Sorbona și ocupând locul de diacon la capela română de acolo. La 1863 întorcându-se în țară, a fost hirononit preot și fu ales egumen la mânăstirea Teodorenii.

La 1865 a fost numit de domnitorul Cuza arhieru și mai târziu episcop al Dunării de jos, iar în 1886 mitropolit primat la București, în care înaltă demnitate stătut până la 1893, când din cauză de boală demisionă și se retrase la mânăstirea Căldărușani. În locul său fu ales P. S. Sa episcopul Ghenadie Petrescu dela Argeș care în urma mai multor invinuirii fu depus de sftul sinod și apoi, fiind rehabilitat, demisionă de bună voie.

La 5 Decembrie Iosif Gheorghian fu pentru a doua oară ales mitropolit primat.

I. P. S. Sa a desfășurat o activitate rodnică și pe terenul literar-bisericesc, având o vastă cultură și o inteligență vie.

Dintre scrierile sale originale amintim: »Viața sftului Vasile, expunerea doctrinei ortodoxe, etc.«, iar dintre traduceri: Istoria bisericească de Eusebin, Jidovul rădăcitor, de Eugen Sue (roman), etc.

Urăm înaltului Prelat sănătate și viață îndelungată ca să poată păstori încă multă vreme biserica ortodoxă autocefală română.

Dela frați.

Liceul românesc din Câmpulung.

Despre liceul românesc din Câmpulung cetim în »N. R.« următoarele date interesante:

Câmpulungenii au cerut de mult un gimnaziu în Câmpulung, că le eră prea greu să-și trimeată copiii la Suceava sau Cernăuți. Pe vremea iubitului lor deputat George Popovici au stărut să le deie stăpânirea un gimnaziu român. Zădarnice au fost toate stăruințele. Abia deputatul A. Onciul a isbit să capete, pentru câmpulungeni acel gimnaziu român. Până s'a înființat, a fost multă luptă și câmpulungenii au trebuit în multe adunări să ceară dela Gubern, care tot trăgână, a grăbi deschiderea gimnaziului. Deputatul Bellegarde și-a dat mare silință să se înființeze mai în curând, și s'a înființat cu mult greu prin luptă îndelungată, în toamna anului trecut. Străinii cereau să fie împărțit în două secții: germană și românească. Aceasta o cereau cu deosebire jidanii. Românii s'au împotrivit, și s'a hotărât să fie numai românesc, fără secțiunea germană, în care aveau să se opoșească în cea mai mare parte jidani; apoi examenul de primire să se facă de cătră toți în limba română, și o parte din obiecte să se învețe în nemțește și alta românește. Aceasta a fost o lovitură pentru străini, căci ei trebuie să știe bine românește ca să poată fi primiți în Gimnaziu. Străinii frământați în veninul urii față de Români, ba chiar și stăpânirea, prorociau ca numai foarte puțini elevi români vor cercetă gimnaziul; ei știu că țaranul român nu prea are dragoste pentru școală. Și s'a dovedit mincinoasă prorocia răuvoitorilor. S'au înscris 75 de elevi români și 20 de străini. Preoții și învățătorii români și-au dat toată silința și au înscris un număr așa de frumos de școlari.

A fost o fericire că au venit profesori români cu dragoste și trageră de inimă pentru chestia românească și și-au făcut datoria în gradul cel mai înalt. Au jertfit din toată inima timp și muncă și chiar în vacanțe lucrau cu copiii. Profesorii aceștia sunt: directorul Dr. Daniil Verenca, un om blând, cu dreptate și iubitor de elevi, dd. Logigan și Soroceanu.

Cei mai mulți școlari erau săraci și trebuiau sprijiniți cu cărți, bani pentru gazdă și pentru »didactru«. De data aceasta, intelectualii, în frunte cu prof. D. Logigan, dr. Criclevici, dr. Luța, inspectorul D. Teleagă, au lăcut colecte în bani, și au cumpărat cărți pentru copiii săraci. Clubul »Rarău« a dat o serbare în folosul lor. Prof. Logigan i-a vizitat pe la gazde și s'a interesat de traiul și purtarea lor. Vre-o câțiva funcționari români i-au ajutat cu mâncare.

Resultatul la sfirșitul anului a fost cel mai frumos. Din 70 de elevi români, au avut eminență (media generală cea mai bună) 23, promovați 45 și 2 repetenți. Aici s'a dovedit în de ajuns ce poate face hărnicia și bunăvoința intelectualilor noștri, când e vorba de înaintarea poporului. Munca și zelul profesorilor câmpulungeni ar trebui să fie o pildă bună și vrednică de urmat de către toți profesorii români de pretutindeni: numai așa vom putea răzbate și ține piept cu străinii, și mai ales cu Jidanii cari ne copleșesc în școli și în funcții, ce ar putea fi ocupate cu Români.

La examenul din anul acesta s'au înscris, numai 38 de elevi români, 14 jidani, 6 neamți și 4 rusneci. Vina că s'au înscris așa de puțini școlari români, e a preoților și învățătorilor, că nu i-au pregătit pe mai mulți și nu au stărut pe lângă părinți ca să-i trimeată la gimnaziu.

Vasile Lițu.

Candidații români la alegerile din Turcia. Sa comunică din Macedonia că în afară de dl inspector școlar Bateria

care va fi candidat pentru un scaun deputat în parlamentul turcesc în vilaietul nastir, macedo-românii vor avea încă candidați în vileat pe d-nii dr. Pilip și pe dl Meta avocat.

Impresii dela Șimleu.

— Articol din afară. —

E cam vechiu șablonul după care scriu torii ziarelor noastre. Ei se țin strâns și prea abat dela programele oficioase, ale dila lor intruniri publice.

De obicei se scot la iveală numai părțile bune, cele mai umbroase ori chiar nefavorabile se retac. De amănuntele umbroase, petre după culise, ori chiar la lumina zilei; nu se face amintire.

Ne amăgim noi pe noi și ne temem a vălul care acopere păcatele noastre. Astfel, când nu suntem în stare, a ne da seama, de trista stare în care se află o bună parte a poporului nostru românesc și în multe cazuri nu tem deosebi pe cei buni dintre cei rai.

»Nu celor sănătoși le trebuie doctor, ci celor bolnavi«. Este însă lucru știut, că doctorul poate să vindece pe cel bolnav; dacă nu-pipăi pulzul și dacă nu-i va asculta glasul rerilor sale.

Ori cât am voi să ascundem durerile de suferim, ele totuși vor ieși la iveală și atunci se vor răsbuna și mai amar asupra noastră celor ce nu am cântat la timp vindecarea lor.

Neinteresarea, considerațiile, lingușirile și măgirile, astăzi nu mai au loc. Sunt păgăbita pentru noi și ne vor duce la ruină. »Să plimholda până este încă timp și burueana să o dem cu pecetea disprețului.« Osanele de mărnu vor întoarce pe cei rădăciți, la calea aderului; ei mai vârtos, îi vor duce în abisul zării, de unde întoarcere nu mai este.

Toți aceia, cari n'au luat parte activă; dar aflat de bine a se informa despre decursul nărei generale a »Asociațiunii«, ținută anul acesta în Șimleul-Silvaniei; precum și despre rile locale de acolo, cetind numai unele rapoarde ale ziarelor noastre, vor fi rămas încântați de progresele culturale și economice ale românilor din acel colț de pământ vestit. Astfel, mestructiva cuvântare de deschidere, rostită vice-președintele »Asociațiunii« nu o vor fi vit, ca advertisement la adresa unor »domini«, numai ca un lucru vorbit în general, la astfel ocazii festive.

Oamenii astfel informați, cred apoi și așteptă un viitor mai fericit pentru neamul lor.

De astădată, totuși s'au aflat oameni, cari dicând un colț al perdelei, au lăsat să se încâtva starea cea tristă a țaranului român în Sălaj.

Ca un lucru aproape de necrezut, se spune prelegerea economică a dlui R. Simu, n'a înțeleasă de țaranii români. Aceia, cari nu încă în oiar cu starea culturală a românilor lăjeni și cunoscând pe dl R. Simu, ca bun popular vorbitor, se vor miră și nu vor putea creadă această mărturisire sinceră și obiectivă. Și totuși așa este. Ca dovadă servească cuvintele ieșite din gura unui țaran: »Vezi a hală ști horovească românește, da noi nu pricepem la ea«.

În urma acestui signal de alarmă, vine »oaspe« și spune ceva și mai mult.

Dupăce cu drept cuvânt, laudă pe inițiatorii autorii monografiei Sălajului, între altele și »...în acele comune mestecate sau curat românești, dar mici și sărace, unde românii în școala lor românească confesională, ei copiii român umblă la școala străină, acolo poporul românesc și în privința materială și în privința mărului și în privința culturală merge constant înapoi și se poate zice, că în oarecare timp acum încă necalculabil, în acele comune elementul românesc se perde, perde limba, perde portul, perde datinele sale naționale, se perde în mentalul unguresc«.

»Această împrejurare e o dovadă eclatantă, comunele noastre bisericești, cu orice preț, caute a susține școlile lor confesionale românești, ca în acelea copiii lor să învețe a scrie românește; pentrucă până când vor mai că

și scrie românește, primejdia încă nu-i așa aproape, ca să ne poată înghiți neamuri străine". Spune apoi, „că fiind la masă cu o familie românească, a venit un tânăr român, candidat de avocat, un dandy și a preferit să vorbească în o limbă străină”.

Oare, aceste triste, dar adevărate fapte, nu sunt ele motive destul de puternice, ca să ne pună pe toți pe gânduri și în deosebi să deștepte din somn pe cei nepăsători și îmbuibăți; ori ameții de strălucirea poziției lor?

Scriitorul acestor rânduri, a pătruns însă și mai adânc după perdeaua, care acopere păcatele și nepăsarea celor chemați să străjuiască ca sentințele ale neamului românesc, cari însă, nici pe departe nu-și împlinesc adevărata lor chemare. În cazul cel mai bun, știu numai să pretindă totul de-a gata, sau să învinovățească pe cei câțiva fruntași, cari conduc cutare ori cutare corporațiune; fără ca ei să dea ajutorul și sprijinul de lipsă, cu fapta și cu cuvântul. În felul acesta vreau să servească la doi domni”.

Comitetul aranjator în frunte cu neobositul și vrednicul român Ioan P. Lazar, n'au cruțat nimic, pentru ca reușita adunării să fie deamă de cauza ce o reprezintă și astfel să impue străinilor.

Ne mai vorbind de partea materială, care la tot cazul n'a putut fi favorabilă pentru comitetul aranjator; observ numai că la astfel de ocazii, totuși am putea fi mai moderați în ce privește pregătirile de primire și tot odată observ, că numărul țaranilor români, nici pe de parte n'a corespuns numărului total al țaranilor români din acele părți. Cine poartă vina? Oare nu conducătorii naturali, cari la asemenea ocazii, totuși voesc să treacă de buni români?!

Ca peste tot locul, așa și la Șimleu, câștigul material, sau străcurat în pungă străină. Cu desăvârșire ne lipsesc oamenii pricepuți în ale ospătării. Cu de acestea nu ne batem capul, sunt lucruri prea dejositoare pentru capitaliștii români!

Nu se poate, ca comitetul central al „Asociațiunii”, să fi fost mulțumit cu sumele încasate și cu numărul membrilor înscriși, în raport cu lanțurile cele de aur, cari din depărtare străluceau pe reverenzile cele nerituate, pentru biserică ce o reprezintă, purtate de prea cinstitele fețe și mai nerituate, ca lipsite fiind de podoaba părului, care după rîs ar trebui să încadreze pe unsul Domnului.

Acele prea cinstite fețe, nu-ți făceau impresia, că te ații la o adunare românească; ci mai mult te credeai a fi între cardinalii vaticanului din Roma.

Ce contrast! În bisericile române surori, icoanele se țin în mare cinste. Icoanele aflătoare în aceste două biserici surori, ne reamintesc și înfățișază pe sfinții apostoli și evangeliști; eară altele pe sfinții părinți și erarhi. Ce mare deosebire între aceste tipuri impunătoare și între urmașii lor, ca reprezentanți ai bisericii gr. cat. Vorba veche, dintâin catolic și apoi român!

În astfel de împrejurări, să nu ne mirăm, dacă țaranul român din acele părți, nu mai poate să facă deosebire între preoții de confesiunea lui și între cei de alte confesiuni străine lui. Cu atât mai mult să nu ne mirăm, dacă țaranul român va aluneca în prăpastia săpată de cei mai aproape ai lui; căci fiindu-i limba deja corcicită, ușor va putea să calce în mrejele ce-zi de zi i-se întind.

Vorbind cu niște țărani români dintr'o comună amestecată, iată ce ziceau: „Popa nost grof. El nu vorbit cu noi, el certat cu curator și dat iskola la allam, asta focut rău la noi, piste 20 ani, nime nu mai ști la noi să horbești românește. Când vine copchil dela iskola și spune dela cartye: „En magyar vogyok. Atyám és anyám is magyar.” Eu gândești, ea dracu la mine. La popa nost nu pasă, la el este 400 holduri la un togu și noi trebui să facem la el casa cu 3600 pengai, care este nu place la el.”

Alt țaran dintr'o comună curat românească, arătând spre un cinstit părinte zise: „A hăstai trăgău cel mai mare al nost.”

Vorbind apoi cu un alt țaran, despre bănci, cu durere am aflat, că sunt agenți și anume dintre preoții, cari pentru exoperarea unui împrumut de 200 coroane, afară de taxele prescrite în bani, bietul țaran trebuie să-i erneze 2-3 oi sau să-i dea 1-2 cară de fân ori alte naturale.

La o masă, un protopop a pus vin în pahară, o preoteasă îl oprî zicând: „Nu-mi punve, doară știu, că nu-mi chică ghinec”. Tot la acea masă domni discuta ceva, unul din cei de față, neputând să circumscrie ceva în limba lui română, o dete pe ungurește astfel că și uită de „Astra la Șimleu”. Tot aci, un profesor cu brâu onorar, spune că a fost și la adunarea generală a „Asociațiunii”, ținută anul trecut în Bistrița, și că acolo ar fi fost mai mulți de cei... cu capul mai ușor. Să poate și așa ceva, să știe însă, că încasările au fost încă odată și jumătate așa de mari, și acest motiv de deosebire nu l-a explicat domnul profesor.

Pe stradele Șimleului, tineri de bună speranță, teologi din vestita Gherlă, conversau ungurește! Agrând pe unul în limba lui maternă, spre marea mea mirare, m'a întâmpinat cu cavalerescul: „mi tetszik”? la ce m'am depărtat cu disprețul convenit.

Atât la teatru, cât și la concert erau mulți și multe, cari între pauze conversau în două limbi și celor câțiva țărani cari au luat parte nu li-s'a dat atențiunea convenită. N'am văzut nici un preot sau alt domn inteligent, să șadă alături cu cutare țaran fruntaș din comuna sa. De aci se poate vedea, plângerea îndreptățită a țaranului Boca, care în vorbirea sa a zis că „domni nu stau de vorbă cu țărani”.

În partea cea mai mare, portul e cu desăvârșire pierdut, școlile confesionale românești se împuținează tot mai tare și limba e corcicită.

Cei buni sunt prea puțini, pentru că să poată face o întoarcere spre bine. Ei vor putea numai să deștepte și să îndrume la lucru pe cei nepăsători și cuprinși de orgoliul fanatismului...

Dacă în trecutul nu prea îndepărtat, domni de român purtau pnteni sunători și încinau spre maghiarizare, primejdia nu eră tocmai prea mare. Eră puțini la număr. Mulțimea, — poporul de rând nu-i urmă. Preoții bătrâni, deși cu mai puține pregătiri, prin purtarea și prezentarea lor de adevărați păstori, au știut să atragă și să țină turma, lor încredințată, în credința, legea și limba strămoșească. Biserica a fost mama ocrotitoare, dela sinul căreia țaranul român nu eră deslipit.

În ajutorul mamei a venit fiica ei, școala, care a fost o puternică redută a limbii românești și împreună, cu puteri unite au lucrat pentru mântuirea oilor rătăcite.

În împrejurările actuale ambele redute au început a se clătina din temelii și țaranul român este amenințat a-și pierde comorile cele mai scumpe, limba, legea și credința.

Aci este locul și datorința fraților celor mai mari, a alina durerile fraților mai mici, rămași acasă în lipsă și în întunec.

E frumos și folositor totodată a învăța și a ști să vorbești mai multe limbi. E păcat strigător la cer însă, a-ți corci limba mamei tale. Dacă o face aceasta poporul de rând, nu i ertat să o facă oamenii trecuți prin școli și cu frumoase pozițiuni. La ce ne mai folosesc atunci, lucrările Academiei, și ce însemnătate pot să mai aibă pentru ni scrierile bărbaților noștri fruntași; dacă noi în conversările de toate zilele, zicem că „am venit cu gőzös-ul până la allomás și m'am dus la jərəsbiroság și am scos vėgės-ul. Ori vorbește cum ți-e portul, ori te poartă cum ți-e vorba.”

Pe viitor, ori cât de slăbuțe și strămătorate vor fi școalele noastre, ele totuși își vor împlini sfânta lor misiune; dacă susținătorii și în deosebi sfetnicii bisericești, vor și să crească și să pretulască pe apostolii culturii românești.

Cei nemulțumiți cu progresele făcute până acum, în loc de bătălii, caute mai bine a da școalele o directivă mai apropiată de lipsele țaranului român. Caută a ușura soarta învățătorilor români și cobore-se între țărani și ei le va deschide lumina minții, le va spune de unde vine tot răul; le va spune că numai două drepturi le-au mai rămas dreptul de contribuire și dreptul de alegere și în multe cazuri cu acest din urmă se face monopol pentru nepotism.

Oare dnul deputat dela Voila, care la adunarea dela Șimleu a toastat pentru împăcare, are cunoștință de toate aceste neajunsuri ale țaranului român? Coborātu-sa și dlui între frații mai mici, ca să le vadă și să le asculte durerile lor? Pare că nu-mi vine a crede; deși Duminecă în 9 August între oarele 11 și 12 l'am văzut me-

ditând la o masă din grădina hotelului orășnesc și se părea că consultează în cauza aceasta de mare importanță, pe un avocat. Se poate că în curând să facă demersurile de lipsă, atunci cauza va fi salvată și țărani români fericiți.

Se pare însă, că sunt mulți, cari folosesc adunările „Asociațiunii”, numai pentru expunerea de... odoară și bune ocaz uni de benchetuit. Să se știe însă, că în felul acesta, nu se face „literatura și cultura poporului român”.

Un alt oaspe.

Mișcarea culturală.

„Astra” la Toger. Membrii despărțământului Becicherecul-mare al „Asociațiunii” sunt convocați la adunarea cercuală ordinară, ce se va ține la 21 Septembrie st. n. a. c. la orelle 3 p. m., în comuna Toger, în localul școllei gr. or. română.

Ordinea de zi:

1. Deschiderea adunării.
2. Raportul comitetului.
3. Alegerea comisiunii pentru acvirea membrilor noi și încasarea taxelor.
4. Dizertațiune.
5. Propuneri și interpelări.
6. Încheierea adunării.

Becicherecul-mare, la 10 Septembrie 1908.
Vichentie Petrovici, dir. Dr. Favel Obădeanu, not.

Nuntă românească în Macedonia.

Suntem în plină petrecere. Dela proclamarea Constituției, cei cari au gustat adevăratul farmec al libertății, au fost aromânii. Urmăriți, persecutați și împușcați de greci sub vechiul regim, iar acum liberi și apărați de legi, iată două lucruri ce totul deosebete. Setoși prin urmare de viață liberă, toți aromânii manifestează zilnic în toate direcțiunile. Doream să văd Vlaho Clisura și pe bunii români din acea cetate românească, dar puteam îndrăzni să ne realizăm această dorință sub vechiul regim? Trebuia să mergem întovărășiți de armată multă și totuși și atunci nu eram siguri. Acum însă putem călători oriunde voim, fără a fi supărați de cineva. La Clisura am fost primiți cu un entuziasm frățesc de către toți românii. Ceva nelinchipuit și neașteptat ni s'a întâmplat. Chiar în prima zi am fost vizitați de un mare număr de grecomani. Dar cei cari trebuiau să se grăbească să ne viziteze eră clisurenii stabiliți în țară. Ei bine, aceștia s'au obținut indiferent de considerațiuni. Cu atât mai mult că printre cei sosiți din Bitolia eră și dl inspector școlar N. Tacit și protoereul Teodor. În schimb entuziasmul naționalităților a fost foarte mare. În timpul acesta am văzut și o nuntă românească. Simpaticul Dr. I. Carangiu și-a găsit tovarășiă printre drăguțele române din această comună pe fiica bunului aromân G. Galbageari. Nași au fost dna și dl N. Tacit, inspector școlar. Pentru că preotul din comună este bolnav, a fost invitat protoereul Teodor de a săvârși cununia.

Imi este imposibil de a descrie impresia frumoasă ce a produs asupra publicului clisurean, venirea și oficierea în biserică catedrală a părintelui Teodor. S. S. cu vocea lui sonoră și clară a fermecat pe asistenți. Pe lângă bunii aromâni, am remarcat foarte mulți grecomani.

Pe mulți din ei i-am auzit spunând: ce mare deosebire este între limba românească și cea grecească. Pe când în cea dintâi am înțeles toate rugăciunile, în cea din urmă nu înțelegem nimic. Cu această ocaziune am constatat că un preot bun și cu puțin bun simț și în colaborare cu institutori harnici poate face minuni chiar în comunele cele mai infocate grecomane.

În curtea bisericii, fotografal român Manachia, venit expres din Bitolia, a fotografiat pe miri și pe nuntași. De aci, nuntași în cântece naționale românești au străbătut întreaga comună, ducându-se spre casa mirelui.

Un public numeros staționă pela răspântii și ferestre, admirând pe noii căsătoriți. Ziaua aceea a fost o zi de triumf pentru noi românii. De unde în timp de 5 ani de zile nu putea-i măcar să șoptești că ești român, în acea zi văzduhul ră-

sună de cântece naționale. Acestea sunt roadele noii stăzi de lucruri. Ceeace am putut vedea în aceea zi, ne îndreptățește să sperăm la victorii și mai strălucite de aci înainte.

Din străinătate.

Indispoziția Sultanului. După știri sigure, Sultanul e indispus de două zile.

In amintirea martirilor libertății. Comitetul femeilor turce a organizat în moschia Jenidşami din Stambul o serbare de doliu pentru martirii libertății. Femeile și ficele fostului sultan Murad au asistat la ceremonie.

Sultanul va fi detronat dacă nu abdică. Intr-o întrunire a tinerilor turci din New-York, Moutreau Paşa, un bogătaş osman care a subvenționat mișcarea revoluționară, a ținut o cuvântare în care a spus următoarele:

Sultanul va domni încă, cel mult o lună. Dacă nu va abdică de bună voie, va fi detronat. Inlocuirea lui prin moștenitorul Reschad Effendi, recunoscut de el însuși, e lucru hotărât.

Sporirea armatei americane. Ziarul »New-York America« anunță că președintele Roosevelt, cu ocazia apropiatului mesagiu, va cere congresului să mărească efectivul armatei în timp de pace la cel puțin 100 mii de oameni.

Știrea aceasta a produs o vie senzație printre aceia mai cu seamă cari cred că posibilitatea unui războiu cu Japonia nu este încă exclusă.

Eghiptenii manifestează pentru constituție. Naționaliștii pregătesc pentru Luni cu ocazia sosirii Kediului, o mare manifestațiune, în favoarea constituțiunii.

Victima Bizantinismului.

Toată presa ungurească înregistrează după »Viitorul« din București știrea că dl Silviu Suciú secretar ministerial în Budapesta s'a retras în pensie din cauze politice. Iată cum prezintă »Viitorul« cazul:

Pe timpul discuției proiectului Apponyi când deputații români atacau în cameră guvernul unguresc cu multă violență »Telegraful Român«, începe publicarea unei serii de articole, în cari deputații Vlad și Vaida erau batjocoriți în modul cel mai trivial. Lumea românească privea nedumerită această schimbare de tactică a »Telegrafului«, și nu-și putea da seama ce se petrece la Sibiu. După terminarea seriei de articole, dl Silviu Suciú, secretar ministerial la Budapesta, primește o scrisoare din partea mitropolitului Mețianu, în care scrisoare actualul șef al bisericii românilor din Ungaria îl roagă pe dl Suciú, să comunice miniștrilor unguri Andrassy și Apponyi că, prin publicarea faimoasei serii de articole în »Telegraful Român«, dânsul s'a ținut de angajamentul luat, domnii miniștrii să-și facă

și dânsii datoria... Iar această datorie nu eră altceva decât cabala dela Caransebeș.

Dl Suciú aduce la cunoștința miniștrilor unguri rugăminta Mitropolitului Mețianu, în acelaș timp însă își face și datoria de adevărat român și comunică deputaților români toată machinaria dela Sibiu. Scrisoarea Mitropolitului a fost fotografiată în mai multe exemplare, iar doi deputați români s'au prezentat la Mețianu, cerându-i cont de activitatea lui pe terenul politic. Dela această dată articole anonime în cari să fie atacați deputații români, nu au mai apărut în Telegraf.

După toate aceste precedente însă dl Silviu Suciú a fost silit pentru »actul de indiscrețiune« ce a comis, să-și ceară pensionarea mutându-să la Graz.

Am rămas înmărmuriți și înfiorați de prăpastia de bizantinism de pe care confratele din București a ridicat vălul fără de veste.

Cum? În vreme ce la Budapesta reprezentanții poporului nostru făceau cele mai mari eforturi pentru a împiedeca cel mai odios atentat ce s'a făcut vre-odată la autonomia noastră bisericească și culturală situația asta la Sibiu eră exploatată pentru dobândirea celor mai meschine scopuri personale și familiare.

Nu, aceasta nu-i cu putință. Aceasta ar fi cheia dela Xilokerkos și nu putem crede că într'adevăr ea a fost întinsă vrășmașilor noștri.

Pentru liniștirea opiniei publice alarmate cerem, pretindem lumină, cerem lămuriri, complete pentru a se înlătura orice bănuială.

NOUTĂȚI.

ARAD, 14 Septembrie n. 1908.

— Dl Ioan Brătianu la Câmpulung. Despre vizita dlui Ioan Brătianu la Câmpulung înregistrată și de noi, »N. R.« mai scrie următoarele amănunte: Zilele acestea, lucru rar pentru noi și ceva neobișnuit la cei mai mulți din România, a vizitat dl Ioan I. Brătianu, cu dna Câmpulungul, a fost la școala pentru săparea lemnului; directorul I. Veslovski și prof. I. Ștefureac și Pășea li-au arătat multe lucruri de veche artă românească și desemnuri; a inspectat atelierile și clasele de învățământ, și și-a comandat mai multe lucruri. D-na Brătianu a arătat un deosebit interes pentru arta țerănească, pentru săpături în lemn, țesături și cusături, precum și pentru portul țeranilor. Din Câmpulung s'au dus să viziteze mănăstirile din Bucovina: Moldovița, Voronețul, Humorul, Dragomirna, Sucevița, Rădăuți și Putna.

— Pentru informarea străinătății, seduse de agitatorii naționaliști și de aiți dușmani ai ungrimeii, guvernul a mai mobilizat încă doi apostoli cari natural cu mare putere de convingere răstoarnă falsele și fantasticele acuze aduse ungrilor. Unul spectator a publicat la Berlin o broșură sub titlul: »O chestie actuală de naționalitate — Ungaria și Apostolii panslavismului«, dând gata pe Björnson, Hlinka, pe deputații slovaci și »ramoliți«. Iar celalalt, un oarecare

Dr. Istoczy voește să documenteze credea cu succes deplin, că ungurii prin amestecul de sânge cu alte popoare a devenit un popor aric, prin urmare e pe un pic egal cu celelalte popoare europene; și de are dreptul nu numai istoric, ci și natural să stăpânească în Ungaria.

Și are naivitatea să vrea să convingă oamenii cuminte, că limba ungurească e limbă sonoră și ușoară de învățat. Să știe că toată Europa va învăța d'aci înainte ungurește.

— Inmormântarea prințului Mich. Sturdza. Sâmbătă a avut loc la Iași înărerările prințului Mich. Sturdza, fiul fostului domn al Moldovei, Mihai Sturdza. Ceremonia a fost impozantă. Cadavrul prințului a fost pus pe un catafalc ridicat pe peronul gării. Dimineața la orele 9 o slujbă Dzeiască s'a oficiat în prezența tuturor membrilor familiei precum și personalul domeniilor familiei. Cortejul a plecat pe următoarea ordine următoare: clerul, P. S. Sa mitropolitul Moldovei și SS. LL. arhimandriții, ofițerii cu decorațiunile, o mare trăsura cu cununi, apoi dricul funebru. Urmău membri familiei defunctului, personalul casei, țărani moșiilor, al 13-lea regiment de infanterie, care a făcut onorurile, precum și escadronul regimentului de escortă. Cortejul a sosit la Cilibiu pe la orele 5 p.m. Inhumăția s'a făcut în biserica comunei.

— In onoarea dlui A. P. Bănuțu, directorul artistic al Societății teatrale cum scrie »Gazeta de Duminecă«, — s'a dat Vineri seară în Cohalm, locul său natal, precum suntem formați, o cină bogată, la care a luat parte treagă inteligența din loc, precum și domnii Mircea, profesor, Ursu, etc. din România. S'a trecut bine și s'au cântat arii românești făcându-se dlui B. însuflețite ovațiuni.

— Conferența interparlamentară, după cum am anunțat, se va întruni în 17 Septembrie la Berlin. Conferența promite a fi una din cele mai cercetate. Până acuma și-au anunțat participarea 899 membrii, cari se împart în două grupuri următor: Belgia va avea 105 reprezentanți, Canada 6, Dania 49, Germania 82, Franța 13, Anglia 71, Olanda 57, Italia 127, Japonia 1, Norvegia 25, Austria 111, Portugalia 20, România 43, Rusia 9, Suedia 16, Elveția 7, Hispania 26 și Ungaria 95.

Halal de țărăboiul ce-o să-l facă patrioții din Ungaria.

— Teatrul popular din București. După multe stăruinți din partea celor cari voiesc înzestrea capitala cu un teatru merit exclusiv educației artistice a poporului, ideea a fost sfârșit realizată. Sezonul viitor Bucureștii vor avea un teatru popular.

Sindicatul artiștilor dramaticei și lirici, ajutat de dl Leon Popescu, actualul proprietar al Teatrului Liric, va începe acolo cu ziua de 1 Octombrie serie de reprezentații cu un repertoriu ales din piesele cele mai agreate de public și cu un preț considerabil redus.

— Hymen. Liviu Popescu și Elena Teodorescu anunță cununia lor, care se va celebra Duminică în 20 Septembrie 1908 în biserica gr.-or. Toplița-română.

— Impăratul Germaniei la hotarele Franței. Fiind anul acesta marele manevre împărătești ale Germaniei în Alsația și Loreno, împăratul

Farmacia „Regina Elisabeta“

laborator medical și cosmetic

Szeged, Csongrádi sugár-ut.

Recomandă preparatele celebre cu efect experimental în gur, fabricate în laboratorul cosmetic și cunoscut sub numele „Elisabeta“.

Cremă de față „Elisabeta“ — de zi și de seară — redă feței frăgezimea tinereții, împiedecă formarea creștelor și face să dispară imediat piatrurile, petele de floc și tot felul de neurățenii ale pielii. Prețul 1 și 2 cor.

Lapte de orin „Elisabeta“, contra tuturor boalelor de piele și a defectelor frumuseții, efect sigur. Prețul 1 cor. 20 și 30.

Spirt de păr „Elisabeta“ după o folosire de câteva zile împiedecă formarea măreții, întărește rădăcinile bolnavilor părului. Prețul 1 cor. 60 fl.

„Buzodol“ contra suferințelor și a mânilor — după o singură folosire, efect sigur și în cazurile de mâini grave. Prețul 1 cor.

Singurul deposit la fabricantul. Comandele din provincie se îndeplinesc punctual. La o comandă de 10 cor. se scoate împachetarea și portul.

Lemle József, farmacia

plănuise o excursiune pe pământul francez. Toate pregătirile erau făcute pentru printru el pe pământ francez.

Impăratul a sosit Vineri după amiază la ora 5. Calitatea Schlucht în munții Vosgi dar, contele se spuseseră, împăratul nu a trecut prin ei, ci s'a odihnit numai câteva momente în punct, admirând grandiosul peisagiu al Vosgiilor.

serviciul de ordine fusese organizat pe frontul francez de comisarul special Cochet, trimis din Epinal. Impăratul aflând de măsurile luate pentru eventualitatea când ar trece granița, a chemat dl Cochet rugându-l să transmită mulțumirile sale guvernului francez.

O nouă catastrofă la minele din Currieres. Se telegrafiază din orașul Lille, pe teritoriul minelor de fieroasă amintire Currieres, Franța, s'a întâmplat o nouă explozie. În ocazia de la Sallaumines o explozie de gaze subterane a surprins pe 5 muncitori, cari se aflau în adâncul pământului. Doi dintre ei au scăpat ca prin minune, doi au fost răniți mortal, iar unul a murit de puterea exploziei.

O frumoasă serbare în amintirea lui Dante. În sinul populației din Firenze s'a pornit mișcare, ca din prilejul celui de al 5-lea centenar dela moartea lui Dante să se înfrumusețeze cu un monument artistic mormântul pe care îl însemnează în semn de pietate. Ideea a fost îmbrățișată de orașele Ravenna, Triest și Fiume. Au hotărât să înalțe împreună o candelă eternă, așa că orașul Firenze să dea candelă eternă, orașul Fiume să dea vasul de ulei care nutrește candelă, iar orașul Fiume o coroană de argint, care va încadra partea de sus a candelăi. Candelă lucrată în stil antic zace pe un inel simbolic, pe care sunt gravate cinci femei, reprezentând orașele, cari vor lua parte la serbarea comemorativă. Inscripția pe candelă va fi latinescă, voind astfel să însemneze că Dante n'a fost numai a italienilor, ci și al tuturor popoarelor, cari s'au găsit în jurul lui. Inscripția următoare: *Tergeste, Histria, Goritia, Venetia, Tridentum oereconlato, V. S. oleum fovet ignem.* Candelă e lucrată din argint pur. Coroana orașului Fiume e tot din argint lucrat în stil artistic din frunze de stejar, purtând inscripția: *Flumen D. D. S. Viti.* Inaugurarea acestui monument de pietate se va face în cadrul serbărilor din Ravenna, unde se va cânta o sală închinată amintirii marelui poet. Aceste serbări se vor organiza mâine și poimâine pe 13 și 14 Septembrie. Din acest prilej a sosit o multă lume la Ravenna.

Regina Olandei a născut! Biroul Reuter a primit o depeșă dela corespondentul său din Rotterdam, anunțând că regina ar fi născut în noaptea de vreme. După o depeșă de mai târziu s'ar fi avut loc Sâmbătă seara. Starea mătășii reginei este favorabilă.

Boicotarea mărfurilor germane în Polonia rusească. După probabilei boicotați mărfurilor germane de către comercianții din Polonia rusească, sosesc din Londra știri logice.

Comisiune de negustori poloni a sosit la Londra în scopul înlocuirii mărfurilor germane, a produsele Angliei.

Intins serviciu de spionaj descoperit în Franța. Poliția a descoperit un imens serviciu de spionaj. Un ofițer german a fost prins stația de cale ferată Les Aubrais, iar asupra sa s'au găsit diferite planuri și desene privitoare la artilerie.

S'au arestat până acum 10 persoane.

Holera în Petersburg. Agenția Westnik telegrafiază că orașul și teritoriul Petersburgului sunt declarate contaminate de holera. În ultimele 24 ore s'au constatat 37 cazuri, dintre cari 12 urmate de moarte.

Un candidat cu greutate. D. Taft, candidatul republican la prezidenția Statelor Unite, poate să pretindă că are în plus, față de ceilalți candidați și un „atou” de un ordin înosebit. Este cel mai cu... „greutate”.

In adevăr dl Taft este atât de gros în cât și-a atras porecla populară de „Big-Bill, grosul William”, și cântărește nu mai puțin de 300 livre, adică, 180 kilo.

Ori această greutate i-a creat dlui Taft o inamicitate electorală. Acea a dlui Angell prezidentul S. P. A. din Boston.

Dacă dl Taft vrea să obțină votul dlui Angell, care-i un adevărat angel pentru animale, va trebui sau să renunțe a mai umbla călare, sau să facă o cură de slăbire.

„Un om care cântărește 300 livre, a declarat dl Angell, nu trebuie să încalce. E dovadă de o cruzime fără nume ca să încarci astfel pe un biet animal. Când cântărești 300 livre umbli în automobil sau pe spatele unui elefant”.

Rețeta e cu atât mai potrivită cu cât partidul republican „Grand old party” este simbolizat printr'un elefant.

D. Taft, de sigur, nu dorește de cât să-l încalce.

In atențiunea tuturor familiilor cari doresc să-și procure pian le recomandăm firma *Triska I.* din Cluj (Kolozsvár), căci nicăiri în țară nu se găsește pian de fabricație atât de bună și atât de frumoasă și ieftene ca în magazia acestei firme.

Sticlăria, porcelanuri, lămpi și obiecte de lux de argint de china se pot procura pe lângă prețuri fixe și de încredere la urmașul lui Müller Somlyai, Kolozsvár Kossuth Lajos utca 4 sz., care e furnizorul mai multor institute, întreprinderi și corporațiuni. Candelabre de biserici, lămpi suspendate 2 fl. 50, 12 pahare de apă cristalate 72 cr. *Vă rugăm să fiți atenți la firmă.*

O scrisoare către Țarul Nicolae II.

Maiestatea Voastră!

Scrisoarea alăturată, pe care am primit-o din Canada, e atât de scurtă, mișcătoare și elocventă prin simplitatea ei, și totodată atinge un obiect atât de important, încât Vă rog foarte mult, ca însuși Maiestatea Voastră să o citiți și să Vă lăsați influențat de acele sentimente bune, pe cari această scrisoare le va provoca fără îndoială în inima Voastră nobilă.

Nouă femei tinere, crescute în libertate și bunăstare, cât și două mame bătrâne, se roagă pentru deosebitul favor, să le permiteți, să-și lase viața lor liberă și sigură, pentruca în cele mai grele condițiuni să plece într'un îngrozitor loc de exil. Câtă moralitate și câtă forță trebuie să fie în acești bărbați și în aceste femei, când — după toate suferințele îndurate — nu se cugetă la ei înșiși, ci la aceea, cum ar putea rămâne credincioși în ce privește taina căsătoriei. Cât de mult trebuie să fi suferit acești oameni în timpul unei despărțiri de 6 ani de zile.

Dar, nu numai acești oameni sufer în felul acesta, ci zeci de mii, pot zice sute de mii sufer poate și mai greu în urma persecuțiilor religioase, cari devin tot mai groznice în Rusia, și pe când prostia, nedreptatea îngrozitoare și mai ales inutilitatea astorfel de persecuțiuni a fost de mult recunoscută din partea oamenilor luminați și a guvernelor.

De mult am dorit să Vă scriu despre cruzimile crâncene și absurde totodată, cari se fac în numele Vostru, sub pretextul de a apăra religionea statului. Etatea înaintată și apropierea morții m'au îndemnat să nu mai amân lucrul acesta. Mii de oameni cu adevărat religioși, și tocmai din cauza aceasta cei mai mulți bărbați, cari formează floarea fiecărui popor, s'au prăpădit, sau pier acum în temnițe și în exil greu, sau sunt aruncați peste granița Rusiei. Nu numai floarea Caucazului, floarea întregului imperiu, 8000 de duhovbori, au părăsit pentru totdeauna țara. Ei nu-și doresc pământul țării lor, ci cu groază și cu scârbă își aduc aminte de cruzimile ce aveau să le sufere în acel pământ. Câteva mii de malacani (din ținutul Kars și Eriwan, a căror rugare pentru a emigra din Rusia tot eu V'am înaintat-o), — malacanii din Tascheunt, 10000 din guvernamentul Charcov, Kiev, Poltava și Iakaterinoslav, cari toți sunt prigoniți pentru credința lor, să roagă să li-se dea permisiunea ași părăsi patria, ca să meargă acolo, unde nelimpedeceți pot preamări pe Dumnezeu lor cum ei pricep, și cum preînd autoritățile, cari — partea cea mai mare — nu au nici un Dumnezeu.

Dacă Maiestatea Voastră știți, că toate acestea în numele Vostru să fac, (și trebuie să o știți; dacă nu o știți, încredințați un bărbat iubitor de adevăr, care să cerceteze lucrurile) și dacă știți, că puteți face un sfârșit la toate acestea, nu veți avea liniște în suflet până când nu vor încetă toate aceste grozavii.

Sfetcii Voștri, aceiași oameni, cari inițiază și conduc aceste persecuțiuni, Vă vor spune, că ele nu se pot delătura, că eu sunt un utopist, un anarhist, un ateist, căruia să nu-i crează omul. Nu le credeți!

Ceeace Vă spun eu, nu Vă spun pentru mine, ci punându-mă pe punctul de vedere al unei guvernări înțelepte și luminate. De mult e constatat, că prigoniirile pentru credință lipsesc pe domnitor de iubirea supușilor săi și că ele nu-și ating scopul, ci — ce e mai mult — au drept urmare un efect chiar contrar.

Mai este dar timp, ca întâi: să desființați legea pentru persecuțiunile de credință, a doua oară: toate urmăriirile pentru contravențiunea religiei statului să înceteze, a treia oară: să liberați pe toți, cari sunt urmăriți din cauze religioase, a patra oară: să nu se mai pedepsiască ca crimă contrazicere între conștiința religioasă și între cerințele statului, ci să încercați a împacă această contrazicere, cum se face și la judecătorii în cazuri când se refuză depunerea jurământului, sau în cazurile menonșilor, cari nu vreau să facă serviciul militar.

Dacă veți face aceasta, nu numai că veți delătura dela Voi o responsabilitate grea, dar veți simți bucuria, că ați făcut un lucru bun.

Dumnezeu să Vă ajute să aduceți la îndeplinire ceea ce îi place Lui.

Al Vostru iubitor
Leo Tolstoi.

Trad. de C. Mușlea.

Economie.

Budapesta, 14 Septembrie 1908.

INCHEIEREA la 1 ORĂ și jum.:

Grâu pe Oct. 1908 (100 klg.)	22-74—28-76
Săcară pe Oct.	18-86—18-88
Cucuruz pe Maiu	14-78—14-80
Ovăș pe Oct.	16-06—16-08

Prețul cerealelor după 100 klg. a fost următorul:

Grâu nou	
De Tisa — — — —	22 K. 70—23 K. 80 fil.
Din comitatul Albel —	22 » 40—23 » 55 »
De Pesta — — — —	22 » 50—23 » 60 »
Bănățenesc — — — —	22 » 60—23 » 75 »
De Bacica — — — —	22 » 50—23 » 65 »
Săcară — — — —	18 » 90—19 » 05 »
Orzul de nutreț, cvslit. I.	15 » 75—15 » 90 »
» de cvslitatea II.	15 » 40—15 » 65 »
Ovăș de » I.	16 » 60—16 » 80 »
» » » II.	16 » 20—16 » 50 »
Cucuruz vechiu — —	16 » 8J—16 » 95 »
» nou — — — —	» — — — — » — »

Redactor responsabil Constantin Savu.
Editor proprietar George Nichin.

Respirația

cu mult mai ușoară imediat ce veți întrebuința numai câteva porțiuni din Emulsiunea SCOTT și ușurarea va crește în fiecare zi.

În timpul celor din 32 de ani mei și mii de oameni au experimentat lucrul acesta. De asemenea e foarte mare progresul spre însănătoșirea generală a organismului, iar

Pofta de mâncare și somnul

revin și digestiunea se face tot mai bună.

Încercați și vă veți convinge.

Prețul unui flacon veritabil 2 cor. 50 fil.

De vânzare în toate farmaciile.

La cumpărarea Emulsiunii a să luă seamă la marca metodului SCOTT — care este pescarul.

Moșie (3 jugăre
cat. și 204

stânjeni) cu locuință (11 odăi parchetate cu conduct de apă, odaie de baie, verandă mare și luminoasă) grajduri, șopron, magazie betonată, ghețarie, dependente, gielăc, frumos parc vechiu, o vie de vre-o 3/4 de holde, grădină de legume și de poame, trei case mai mici cari pot fi închiriate (toate într'un complex) este de vânzare imediat și cu preț avantajos, eventual cu tot aranjamentul și cu mobilă. Proprietatea este așezată într'o comună lângă stațiunea de cale ferată și de motor. Zilnic circulă 4 trenuri spre Timișoara (cam o jum. de oră). Să potrivește mai ales pentru privațiști sau pensionari, de-asemena pentru negustori. **Se caută mișiți (agenți).** Ofertele să vor trimite sub marca „U. B. 1908” firmei de anunțuri **Blockner J.** Budapest, Sütő utca 6 sz.

„Agricola” din Hunedoara.
(Vajdahunyad).**CONCURS**

pentru ocuparea cu 1 Octombrie st. n. a postului de

contabil

retribuit cu un salariu anual de 1600 Cor. tantiemă statutară și dreptul la fondul de penziune, după împlinirea unui an de probă în serviciul institutului.

Să cere dovedirea prin acte că petentul a absolvat o școală comercială și că are praxă în afaceri de bancă. Cunoștința de limbă e socotită ca o preferință. Rugările instruite cu acte să se adreseze la subscrisa **Direcțiune a »Agricolei«.**

Se caută**Un candidat de avocat**
cu praxă bună,

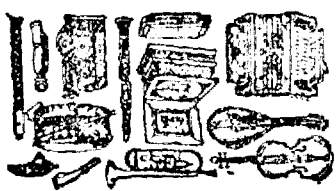
Aplicare momentană. Condițiuni favorabile. Adresa: **Dr. Alexandru Morariu, adv.** Elisabetopol (Erzsébetváros).

O rugare modestă, care nu vă costă nici o oboșală, dar administrației ziarului nostru poate fi de mare folos.

Ziarul nostru roagă pe onorist public că la cererea prețurilor curente sau la ori ce cerere au cumpărare să se provace că adresa firmei se cetit-o în Tribuna.

GEORG DÉCSI

măiestru de instrumente muzicale
SIBIU, str. Ocnei Nr. 10.

Magazin de tot felul de instrumente muzicale, depozit bogat de cele mai bune coarde. Primește și execută prompt tot felul de comande din provincie, precum reparaază bine și ieftin orice lucrare ce aparține acestei ramuri.

**APA MINERALĂ PHOENIX
DIN BUZIAS**

IN PRIVINȚA EFECTULUI **PENTRU BOALELE DE RINICHI ȘI BĂȘICĂ**
INTRECE TOATE APELE.

La gust e plăcută, puțin acie, nu e feruminoasă și abundează în acid carbonic.

Apă de masă neobișnuit de răcoritoare
Intrebuințată pentru cură de beut, pentru boale de rinichi și bășică, pentru formațiunea petrii de bășică și înisipare, pentru catarul organelor de respirație și de secrețiune s'a dovedit d un efect eminent.

PROSPECTE trimite gratuit administrația izvorului:

Direcțiunea stațiunii balneare Muschong — în Buzias
Depozit general: **STAUBT MIKLOS**, Arad, Boross-Béni ter 22. Telefon Nr. 654.
Se poate căpăta la toate prăvăliile de coloniale.

Nicolae Nikelsz

mecanic.

Chichinda-mare

Mare magazin de mașini de cusut și biciclete, precum și tofel de părți constitutive, fabricația cea mai excelentă și de-o calitate eminentă.

Efectuește tot felul de

reparaturi la mașini de cusut, biciclete și gramofone

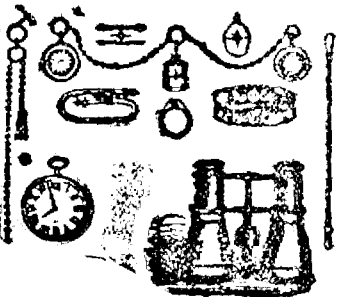
pe lângă prețurile cele mai favorabile și chizășie. Condiții favorabile pentru plățire în rate lunare ori săptămânale.

MACHA.

ciasornicar mechanic și cronometric.

NAGY-BECKSHEREK

Recomandă on. public marele lui atelier de reparat ceasornice aranjat cores-punzător cerințele lor timpului modern, ține în depozit tot felul de ciasornice de buzunar, pendule și ciasornice cu alarmă (deșteptător), cu prețurile cele mai moderate și

pe lângă garanție.

Prăvălie românească

Gabor Ber

GLUJ, (Kolozsvár) Kossuth Lajos u. 7. T.

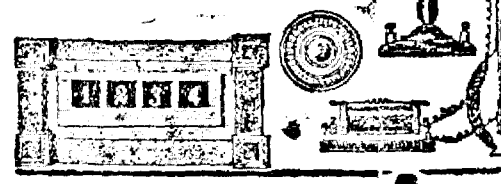
Montare de iluminat cu electricitate, montare de telefon, sonerii electrice, parafulgere.

Magazin stabil:

lămpi în formă de lustru, și de brațe de pereți

precum și tot felul de obiecte pentru **electricitate**

Reparaturile le să-vârșesc pe lângă garanție așa în loc, ca în provincie.

Müller György

prăvălie de prapuri, odăjdii și obiecte bisericesti
Temesvár-Józsefváros, Uri-utca nr. 16

recomandă magazinul său bogat de odăjdii bisericesti, acopereminte pentru altar și obiecte pentru biserici de ritul ortodox. Tot felul de steaguri bisericesti, articoli de aramă și lemn precum icoane sfinte.

Cruci din tinichea pentru câmpuri, obiecte pentru împodobirea bisericilor în esecuție frumoasă și după stil.

Provocându-mă la experiența câștigată pot să asigur onorata preoțime, că voi putea satisface pretenșiilor celor mai gingașe.

La NAGYENYED
Com. Alsófehér

FISCHER & Comp
Pomi Viticultură

să se adreseze,

cine dorește a cumpăra
Pomi roditori altoiți,

de calitate I. arbori de promenadă, tufe de
ornament, acății, gledicii, coniferi ș. a. precum și

VITĂ DE VIE ALTOITĂ

viță de vie europeană și americană cu
și fără rădăcină.

Catalog trimis gratis și franco.

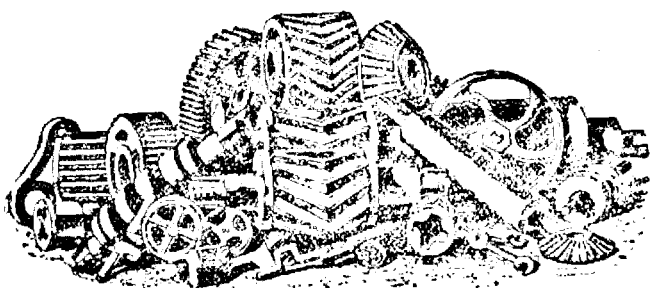

TRISKA J.
Primul depozit de piane
din tot Ardealul.

Kolozsvár (Cluj)
Sétatér utca Nrul 10
Recomandă pianurile și
pianinele sale provenite din
fabricile celebre din țară și din
străinătate precum și
atelierul său de reparat
instalat din nou, în care pianu-
rile vechi și stricate să re-
pară repede, prompt și estin cu
mijloace moderne.
Pianuri cu chirii ieftine.

Se află de vindut în depozit:

2 cazanuri de fert cu țiavă (45° suprafața de temperatură.
1 mașină de sburi (25 HP). 2 mașini de tăiat paie. 2 ma-
șină de treerat Sirok. 1 mașină pentru funii de paie. 1 pompă
centrifugală. 2 pompe cu canat. 4 pompe de fringhii. 1 pompe
stabilă de vin. 1 pompă de perete de mână cu forțe motorică
și cu mână 3 motoare electrice cu 10, 3 1/2 și 1 1/2 HP. 1 sfâr-
mător de cucuruz (porumb). 2 mașini cu perie arcuită pentru

cerout, Bartzer patent. 1 cântar de animale (1500 kg. forță de
greutate) 1 mașină pentru astopuse. 1 rășniță de mână. 1 ma-
șină pentru lucrări de lemn. 2 mașini de sfredelit zidul. 2 rez-
ervoare conținut 20—25 Hctl. 1 mașină de mână pentru iarbă.
1 pompă de foc nouă pentru edificii de țară.

Mai de aproape la dl:

Bartzer István

Temesvár

ELISABETSTADT.

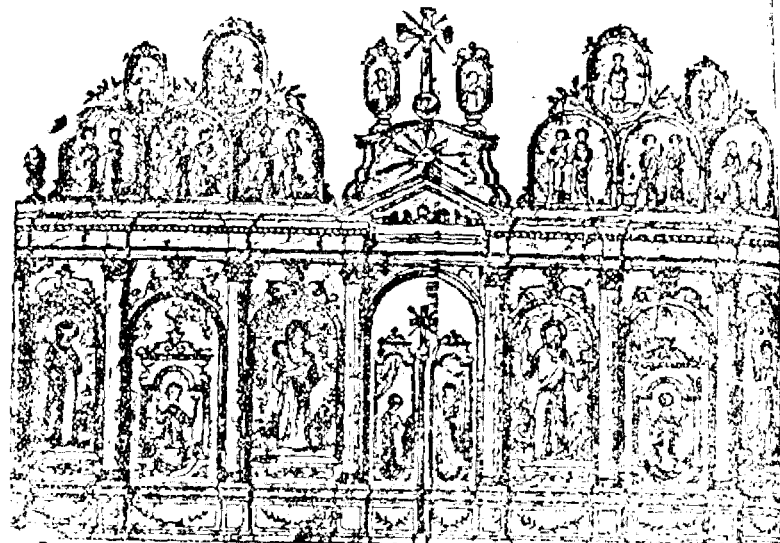
Emausgasse Nr. 2.

SZABÓ SÁNDOR

SCULPOR, AURITOR ȘI MĂESTRU DE ALTAR
SZATMAR, BATHORY-U. 18.

Mă angajez se fac

altare noi, amvoane, morminte sfinte

Statul sfinte din piatră, lemn sau imitație.

Renovarea lucrurilor vechi o primesc cu prețuri reduse.

Tablourile noi de altare le fac cu ajutorul pictorilor ce-
lebri. În atelierul meu am un depozit de decoruri gata
biserici și odăi.

Mai departe atrag atențiunea onor. preoți să viziteze ateli-
erul meu unde am gata icoane în reliefuri, cari reprezintă
stațiunile lui Hristos pe Golgota.

Desenuri și proiecte trimis gratis. — Pentru a ușura negocierile
duc pe che tuelile mele ori și unde. — Aurirea se face cu aur Catala

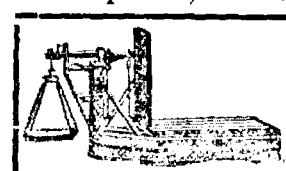
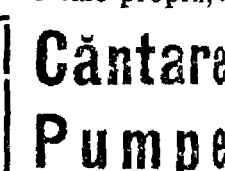
Johann Neditz

Ferar de instrumente, lăcătuș de mașini și mecanic

Versecz, Barosplatz.

Recomandă onoratului public, fabricatele sale proprii, ca

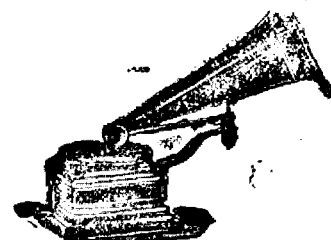
Biciclete, Cântare
Fântâni, Pumpe

Stropitoare cu peronospora, de rechisite

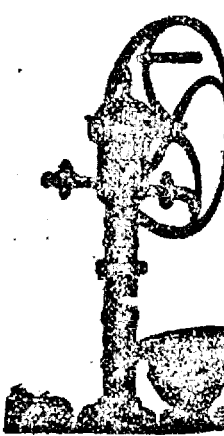
Conducte de cauciuc, și

Gramofioane,

cu prețurile cele mai ieftine.

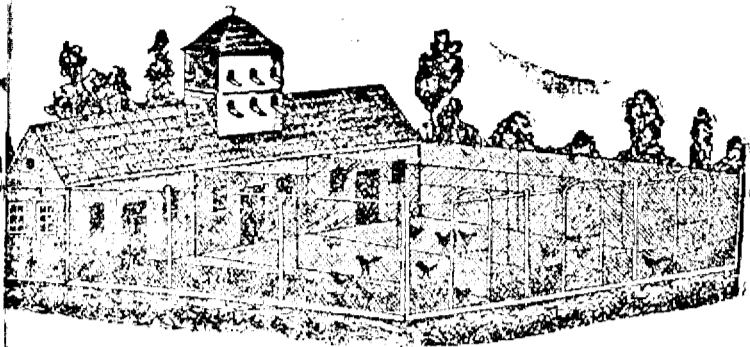
Repara-
turile, sau
ori-ce co-
mande vor
fi executa-
te cât se
poate de
bine. - -

Prin reclamă la progres!

Neubauer János

Producător de funii, țesături, de grilajuri, de site și saltele de sârmă.
DEBRECZEN.

CU PREȚURILE CELE MAI MODERATE.

Recomandă preparatele sale de sârmă ca: țesături de sârmă din aramă fer și ținc are în depozit pentru mori fabrici și scopuri agricole. Recomandă sita de ventilat sistem Bachler. Pregătește țesături de mână și fabrică la îngrădit de grădini, curți de galițe, sita de sârmă cu ramă de fer la lucrări de pământ, nisip, petriș ș. a. Apărătoare de scântei la locomotive, mori și coșuri de fabrici. Somiere elastice pentru pat pe staluri de fer și lemn. Cu un cuvânt tot felul de lucrări ce se țin de aceasta branșă.

Friedrich König

Ședea, strada Rakoczi Nr. 11-28.

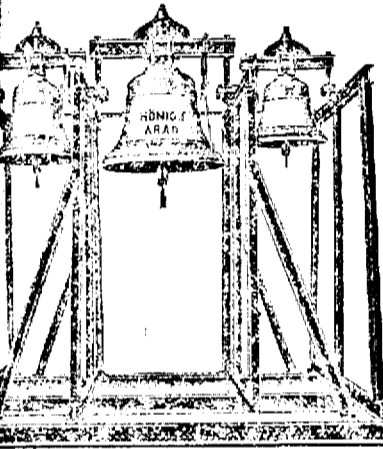
turnătorie, fabrică de clopote și metal, aranjată pe motor de vapor

Fondat la 1840.

Emisă la 1890 cu cea mai mare medalie de stat.

Cu garanție pe mai mulți ani și pe lângă cele mai favorabile condiții de platire — recomandă clopotele sale cu patentă ces. și reg. invenție proprie, cari au avantajul că față cu ori-ce alte clopote la turnarea unui și aceluiși tare și cu șunet adânc — se face o economie de 20—30% la greutatea metalului. Recomandă totodată clopote de fer ce se pot învârti și postamente de fer, prin a căror întrebuițare clopotele se pot scuti de crepat chiar și cele mai mari clopote se pot trage fără să se clătine turnul. Recomandă apoi transformarea clopotelor vechi în coroană de fer, ce se poate învârti cum și turnarea din nou a clopotelor vechi sau schimbarea lor cu clopote nouă pe lângă o suprasolvire neînsemnată.

Liste de prețuri și cu ilustrațiuni — la dorința se trimit gratis.

Crema Salvator cel mai bun cosmetic pentru mâni și față, contra pistruilor și a necurătențiilor de pe față. 1 borcan 1 cor.

Pudra Salvator, apără fața de părleală și face pelea albă ca laptele. Albă, roză și crem, 1 cutie 1 coroană.

Săpun Salvator, în timpul cel mai scurt face pelea fină și fragedă. 1 bucată o coroană.

Praf de pele Salvator Nr. III. un medicament sigur contra a-sudării mânilor și a picioarelor, absolut nestricăcios. 1 cutie 1 coroană.

Soirt de vin (Franzbrandwein) Salvator. Un medicament de casă cunoscut care nu trebuie să lipsească din nici o casă. Se recomandă la orice răceală, durere de cap, migrenă, junghiuri, reumă și ischios. Prețul unei sticle 1 coroană.

Schwedische Tropfen. (Picături de Svedia) o doftorie probată contra boalelor de stomac. O sticlă originală 1 coroană.

Balsam pentru bătăături depărtează repede bătăătura, pelea întărită sau negei. Prețul unei sticle cu pensulă 70 fileri.

Toate aceste preparate sunt numai atunci veritabile, dacă sunt provăzute cu marca de scut «Salvator».

Comandele din provincă se execută prompt și cu băgare de seamă.

S. Mittelbach,
farmacia și drogheria la Salvator.
Zagrab
(Croatia).

TUNNER CORNEL

industrie de marmoră și granit.

Telefon 856.

Telefon 856.

Jozsefváros, Hunyady ut 4, Telefon 280.

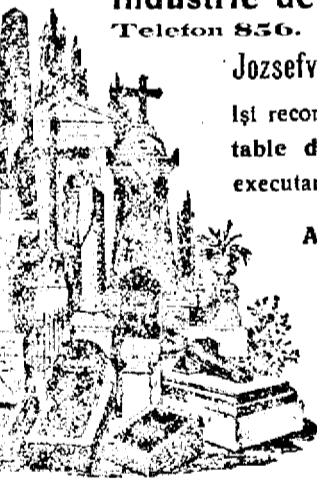
Își recomandă magazinul asortat bogat monumente, table de marmoră, statui. fabricație proprie în executare de gust frumoasă și cu prețuri moderate.

Având un magazin bogat, liferez mai ieftin ca ori ce concurență.

Recomandându-mă on. public, cu stimă

TUNNER CORNEL

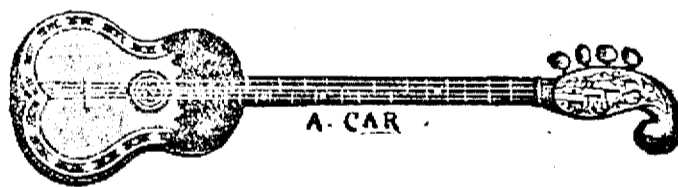
măestru de sculptură în piatră.

Cea mai bună fabricație și cel mai ieftin izvor de a-și procura cineva instrumente muzicale de tambură

Andrija Car

Ruziena ul 1. ZAGREB Vlaska ul 22.

Își recomandă tamburele fabricație excelentă dela cele mai simple până la cele mai complicate cu preț moderat. Preț curent trimit gratuit și porto franco.

Zint János

— atelier de pictură de sticlă —
BUDAPESTA IV. Ūlői ut 79

Imi iau îndrăzneala a atrage atențiunea on. public asupra atelierului meu de pictură de sticlă. Ca specialist fac giamuri de biserici, pictură de lux — pe sticlă pentru saloane, verande și sufragerii. —

Mai departe plumbuit de artă, gravuri pe sticlă și rame de aramă precum și alte obiecte în branșa aceasta.

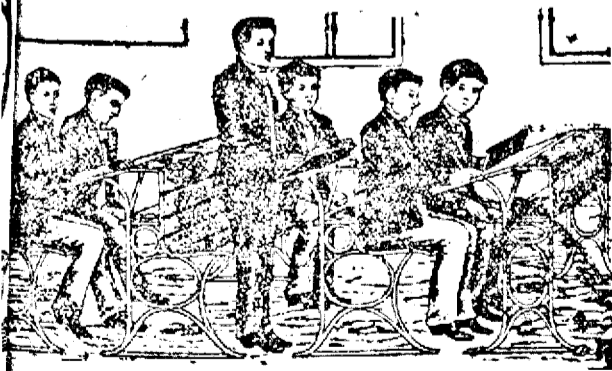
Cele mai moderne mobile de fier și aramă și cele mai practice bănci higienice de școală și mobilarea locuințelor, hotelurilor, spitalelor și

școlilor, precum și obiecte fabricate din cele mai bune materiale din țară, lucrările cele mai solide de artă și construcție se livrează numai de către firma

Bernhardt Rezső utóda

Brassó, str. Fekete nr. 33.

acolo e cancelaria și fabrica montată cu cele mai noi mașinării. —

Magazie de articlii pentru biserici și preoți.

George Iancovici

ARAD, Forray utca 2 sz.

Principiu:

Câștig puțin, circulație mare.

Au sosit noutățile de toamnă!

Aduc la cunoștința p. st. public că în prăvălia mea s pot vedea următorii articlii de curând sosiți:

Cumpărări nu sunt obligate.

Postavuri de costumuri englezești colorate, flaneluri de halaturi de lână și de ermelin, barcheturi, tenisuri.

Mătăsuri pentru bluze la modă, asortiment bogat.

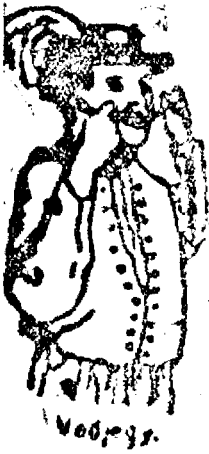
Albituri femeiești gata de ață și pamut, șifoa voare, perdele, fețe c de masă. și mulți alți cari nu se pot toate Postavuri de revere site acum, brâuri pr de culorile roșu, vă negru.

Clorapi implețiți în temniță.

Grosz Nagy Ferencz,

farma- **Debreczen** :: farmacia ::
cist. : **«Arany egyszaru»**

Hajdusági
Bajuszpedrő.

MUSTAȚA E FRUMOASĂ
dacă întrebuințezi

POMADA HAJDUSAG

cea mai bună pentru creșterea și potrivirea mustețelor, pregătită din materle neunsuroasă. Efectul se vede foarte iute și cu siguranță. Scutit prin lege. Un borcan 50 fil. Prin poștă se trimite numai 3 borcane cu 2-15 Cor. Cu rambursă gratuit.

**MEDICAMENT
PENTRU VOPSIREA PĂRULUI**

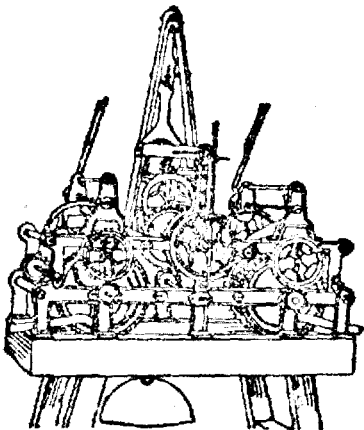
in culori blond, brunet sau negru. Efect la moment. O singură vopsire e de ajuns, ca părul sau mustața o lună să albă culoarea ce o dorește. Nu înăsprește părul. O sticlă cu medicament pentru ori și ce culoare 4 cor.

Iosif Grábner, Szombathely

Fabrică

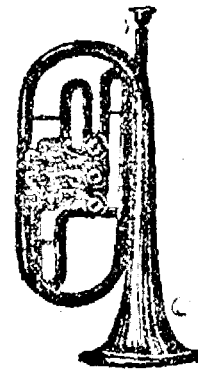
Ciasornice de turn,
cari se trag tot la 8 zile, pentru biserici, case comunale, castele și școli; cu mecanismul cel mai bun și mai nou și executare solidă. Pentru preoți și episcopii se dau și cu plă-tirea în rate.

Trimit budget și primesc repararea ciasornicelor de turn.

Carl Raab

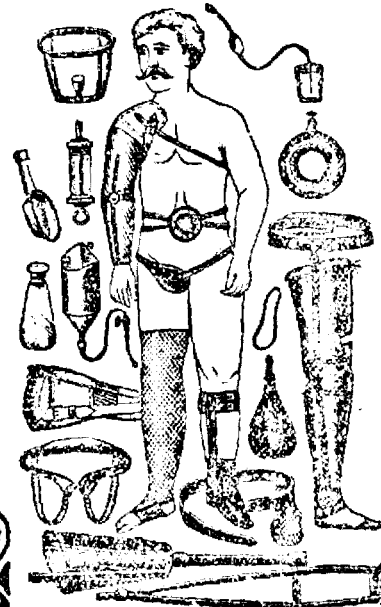
Cel mai mare magazin cu aparat de muzică din comit. Bácsbodrog. Zombor, str. Zrinyi. Ujvidék, str. Duna 5 (lângă Promenadă).

Aparate fabricate proprii și anume: vioare, celo mari, mici, trambiiți, flaute, clarinete, tobe mari și mici, baș-tambure de rangul întâi, harfă de forma ferei, — le recomand cu toată căldura. Harmonice, gramofone, fonografe și alte asemenea aparate, atât cu corzi de piele cât și de oțel din țară cât și străinătate în cel mai mare asortiment. Drege orice aparat muzical, specialiștii are la dispoziție.

Catalogul prețurilor trimite ori cui gratis și franco.

Atrag mai ales atențiunea on. public asupra atelierului meu de reparaturi special și cu puteri excelente de lucru, unde se repară tot felul de instrumente în mod special și sub supravegherea mea personală pe lângă probă și garanție.

Prima fabrică din Ardeal pentru instrumente chirurgice, pansamente, instrumente optice, cuțite, briciuri și șini pentru ortopedie (pentru tăierea trupului).

Mare depozit de instrumente medicale și pentru pănteco, cobiano veritabile franceze, cele mai fine cuțite suedeze și de Solingen și briciuri, ortopedice marca Gillette, picioare ficiale, cordoanel numit Diana și șlități franțuzești.

Deutsch Miks

KOLOZSVAR, Mátyás király-ter.

Atelierele fabricel în str. Petőfi numărul 2.

Preț curent gratis

In atențiunea părinților!

Tot felulul de trăsuri pentru copii

dela cea mai simplă până la cea mai înfrumșețată se pot procura dela mine : cu prețuri favorabile. :

Trimit preț-curent gratis și scutit de debitul poștal, tutu- rora, cari se vor provoca la ziarul acesta.

Oberth Vilmos

comersant de ferărie și magazin de mașini de economie.

MEDIAȘ (MEDGYES).

